

บทที่ ๒

ประวัติความเป็นมาและวิธีการบริหารงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำเสนอเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และวิธีการบริหารงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นโยบายการบริหารจัดการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ คุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ การจัดตั้งกลุ่มและกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีสาระสำคัญที่ควรศึกษาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ประวัติความเป็นมาของบ้านโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๑.๑ ความเป็นมาของอำเภอน้ำหนาว

อำเภอน้ำหนาว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๐ เดิมเป็นเพียงกลุ่มบ้านเล็กๆ มีบ้านเรือนประมาณ ๔ - ๕ ครอบครัว ตั้งอยู่ในบริเวณบ้านห้วยน้ำหนาวกลุ่มบ้านดังกล่าวเป็นชุมชนที่ยังไม่ถาวรมีการเคลื่อนย้ายหมู่บ้านเมื่อมีการเจ็บป่วยล้มตาย หรือเกิดโรคระบาดของคนในหมู่บ้านประชาชนจะอพยพครอบครัวหนีโรคภัยเข้าไปอาศัยอยู่ตามป่าเขา ไร่นา เมื่อโรคภัยสงบลงจึงอพยพกลับถิ่นเดิมหรือไปตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นใหม่โดยมีความเชื่อกันว่า ผิภิน หรือผีมารังควาน เมื่อย้ายหมู่บ้านคราใดก็เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านไปเรื่อยๆ ตามสภาพที่ตั้งของหมู่บ้าน เช่น บ้านห้วยขอนเปลือย บ้านโนนจำปา บ้านโคกลานกลอย บ้านห้วยคำแย บ้านห้วยน้ำหนาว และบ้านท่าไร่เป็นต้น หมู่บ้านทั้งหมดนี้ ขึ้นต่อการปกครองตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า ต่อมามีการตั้งหมู่บ้านขึ้น ได้แก่ บ้านนาพอสอง บ้านห้วยหอย (บ้านวังกว้าง) บ้านตาด่า บ้านกกกล้วยนวล ทำให้การตรวจตราและดูแลราษฎรของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก พ.ศ. ๒๔๕๖ ทางราชการได้แยกพื้นที่บ้านห้วยน้ำหนาวออกจากตำบลหล่มเก่าตั้งเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอหล่มเก่า เรียกว่า “ ตำบลน้ำหนาว ” ถ้านับตำบลน้ำหนาวคนแรกคือ นายมูล คัมภีร์ อยู่ที่บ้านห้วยลาด ปี พ.ศ. ๒๔๘๗ รัฐบาลได้ตราพระราชกำหนดระเบียบบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ ได้มีการสำรวจและเกณฑ์แรงงานราษฎรจากจังหวัดต่างๆ สร้างเส้นทางจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ สู่อำเภอเพชรบูรณ์โดยเริ่มต้นทางเส้นทางที่บ้านศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ผ่านบ้านวังกว้าง ภูผาลา บ้านหลักด่าน ป่าห้วยอิหม้อ บ้านตาดกลอยสู่เขตอำเภอหล่มเก่า บ้านกกกระตอน หัวหน้าคณะผู้สำรวจเส้นทางในสมัยนั้น คือ นายช่างเต็ม วิชาญจันกิจ การก่อสร้างเส้นทางดังกล่าว ผู้คนต้องมาเสียชีวิตจากโรคภัยไข้เจ็บโดยเฉพาะไข้มาลาเรียในป่าน้ำหนาวเป็นจำนวน มาก ตรงบริเวณข้างสะพานห้วยผาลาเป็นสถานที่ฝังศพของ

ผู้เสียชีวิตเส้นทางสายนี้ก่อสร้างยังไม่เสร็จสมบูรณ์รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามต้องลาออก การก่อสร้างดังกล่าวจึงถูกยกเลิกไป

พ.ศ. ๒๕๒๑ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศตั้งกิ่งอำเภอน้ำหนาว โดยแยกพื้นที่ตำบล น้ำหนาวออกจากอำเภอหล่มเก่า เนื่องจากเป็นพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลคมนาคม เจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกตรวจตราและเยี่ยมเยียนราษฎรไม่ทั่วถึง เพราะเป็นพื้นที่ชายแดนมีอาณาเขตติดต่อกับ ๓ จังหวัด ๔ อำเภอประกอบกับมีการแทรกซึมของผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ และยากต่อการปราบปรามซึ่ง ผบ.พตท. ๑๖๑๗ และผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์มีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า ควรจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอขึ้น และกระทรวง มหาดไทยได้ ตั้งเป็นกิ่งอำเภอ ตามประกาศ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ โดยให้ขึ้นอยู่กับอำเภอหล่มเก่า

ในปีแรกใช้อาคารเรียนของโรงเรียนชุมชนบ้านนาโพสอง (ปัจจุบันเป็นโรงเรียนอนุบาล น้ำหนาว) เป็นที่ทำการชั่วคราว ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๒๓ ทางราชการได้ว่าการกิ่งอำเภอ สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๔ เป็นอาคาร ๒ ชั้น และใช้เป็นที่ว่าการอำเภอถึงปัจจุบันนี้ นายเน็ด โนมอดุม ปลัดอำเภอหล่มเก่าเป็นปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอคนแรก และได้ตั้งเป็น อำเภอตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๔ (ข้อมูล: <http://www.konnamnao.com/> วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓)

๒.๑.๒ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของ เพชรบูรณ์ ทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม(พระอาทิตย์ยามเช้าสวยงามมาก)ได้รับความนิยมในหมู่นักเดินทางที่ชอบการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ที่สวยที่สุดแห่งหนึ่ง อากาศจะหนาวเย็นที่สุดในฤดูหนาว ช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม อุณหภูมิประมาณ ๒-๕ องศาเซลเซียส เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นเทือกเขาสูง มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ เป็นต้นน้ำลำธาร มีหลายแห่ง แม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำพอง แม่น้ำเลย มีสัตว์ป่าชุกชุมรวมทั้งนกชนิดต่าง ๆ ตามเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติบนเขาสูงผ่านจุดชมวิวยอดน้ำผาสวยงาม อาทิ ผากลางโหล่น ผาล้อม ผากอง นอกจากนั้นยังมีถ้ำและน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง การบริหารจัดการที่ดีจนประกวดอุทยานแห่งชาติดีเด่นด้านการท่องเที่ยวประจำปี ๒๕๔๓ ได้รับรางวัล "รองชนะเลิศอันดับที่ ๑ " ในงานวันสถาปนากรมป่าไม้ครบรอบ ๑๐๔ ปี เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนเป็นแนวเขตกันระหว่างภาคอีสานและภาคเหนือ ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ครอบคลุมพื้นที่ป่ารอยต่อสองจังหวัด คือเขตอำเภอเมือง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์และอำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่รวม ๖๐๓,๗๕๐ ไร่

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้กำหนดป่าน้ำหนาว จังหวัด เพชรบูรณ์ และป่าอื่นๆ ในท้องที่จังหวัดต่างๆ รวม ๑๔ ป่า เป็นอุทยานแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑

กรมป่าไม้ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพพื้นที่บริเวณป่าน้ำหนาว ปรากฏว่ามีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ มีพืชพันธุ์ธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง ตลอดจนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด กรมป่าไม้จึงได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๑๓ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓ เห็นชอบให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๓ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดบริเวณป่าน้ำหนาวในท้องที่ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง ตำบลบ้านกลาง ตำบลบ้านดัว ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก ตำบลน้ำหนาว อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ และตำบลห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ รวมเนื้อที่ประมาณ ๖๐๓,๗๕๐ ไร่ ลงในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๘๕ ตอนที่ ๗๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๕ ของประเทศไทย ต่อมากองอุทยานแห่งชาติ (เดิม) กรมป่าไม้ ได้มีหนังสือที่ กส ๐๓๐๘/๒๒๑๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทุกแห่งได้ตรวจสอบพิจารณาชื่อตำบลที่ตกหล่นในอุทยานแห่งชาติที่รับผิดชอบ ซึ่งอุทยานเขื่อนลำน้ำหนาวได้มีหนังสือที่ กส ๐๓๐๘ (นน)/๒๒๑๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ รายงานว่า ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๓ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้กำหนดแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมถึงท้องที่ตำบลปากช่อง และตำบลท่าอิฐ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วย แต่มิได้ระบุชื่อตำบลทั้ง ๒ ไร่ กรมป่าไม้จึงได้เสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๒๓ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ เห็นชอบให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดขยายเขตอุทยานแห่งชาติเพิ่มเติมตำบลที่ตกหล่นได้ โดยได้มีพระราชกฤษฎีกาขยายเขตอุทยานเขื่อนลำน้ำหนาวในท้องที่ตำบลท่าอิฐ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕

๒.๑.๓ ความเป็นมาของตำบลโคกมน

สภาพทั่วไปของตำบล

ตำบลโคกมนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ (เดิมคือตำบลน้ำหนาว อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์) อยู่ห่างจาก อำเภอน้ำหนาว ๑๒ กิโลเมตร จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๕ มีพื้นที่ ๑๐๐.๖๔ ตารางกิโลเมตร จำนวนหมู่บ้านมี ๖ หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอ ๑๒ กม. มีกำนันตำบลโคกมนเป็นผู้ปกครองและดูแลความทุกข์สุขของประชาชนในตำบล แบ่งการปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านกกกะบก หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ บ้านโคกมน หมู่ที่ ๔ บ้านป่ารก หมู่ที่ ๕ บ้านดงมะไฟ และหมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสนาม

ทราย แต่ละหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการปกครองหมู่บ้าน สภาพท้องถิ่นในสมัยก่อนอยู่ในเขตปกครองของอำเภอ หล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์(ดูแผนที่ ภาคผนวก หน้า ๑๐๑)

๒.๑.๔ อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลน้ำหนาว อำเภอ น้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดกับ	ตำบลทุ่งพระ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ตำบลวังสาวบ อำเภอภูผาม่านจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดกับ	อุทยานน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๑.๕ จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากร ๓,๓๔๒คน และจำนวนหลังคาเรือน ๖๘๗หลังคาเรือน

๒.๑.๖ ข้อมูลอาชีพของตำบล

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักได้แก่ ทำสวน ทำไร่ ปลูกผักเป็นต้น และอาชีพเสริมได้แก่ ทำไม้ไผ่จักสานเป็นต้น

๒.๑.๗ ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

- ๑) โรงเรียน ๓ แห่ง
- ๒) วัด ๖ แห่ง
- ๓) สถานีอนามัย ๑ แห่ง
- ๔) สถานีตำรวจชุมชน ๑ แห่ง
- ๕) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ๒ แห่ง

๒.๑.๘ เส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ตำบล

การเดินทาง รถโดยสารประจำทางและรถยนต์ส่วนตัว ตามเส้นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๒สายชุมแพ-หล่มสัก ผ่านอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิประมาณ ๔๒กิโลเมตร ถึงทางแยกห้วยสนามทราย เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๒๑๖ (ห้วยสนามทราย- กกกะทอน) ระยะทาง ๘.๕๐กิโลเมตรถึงองค์การบริหารส่วนตำบลโคกมน ระยะทาง ๑๑ กิโลเมตร เป็นสถานที่ตั้งของกลุ่มสาระสมทรัพย์บ้านโคกมน และเดินทางอีก ๔๐๐ เมตรถึงน้ำตกเทวดาหมอก

๒.๑.๙ สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. ๖๘๗ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐บ้านที่มีโทรศัพท์ ๔๐๐หลัง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๑

๒.๑.๑๐ ข้อมูลชุมชนและกลุ่มประชาชนของตำบล

๑) กลุ่มทำข้าวหลาม ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๓๗ หมู่ที่ ๖ ตำบล โคมกน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ นางคัน ตูภูมิเป็นผู้นำกลุ่ม ผลิตข้าวหลาม

๒) กลุ่มผลิตชิงฝง ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๐๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๖๐ ผลิตชิงฝงสำเร็จรูป นางอภิรัตน์ พรหมมาเป็นนำกลุ่ม

๓) กลุ่มสตรีบ้านโคกมน ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๘๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๖๐ นางเพ็ญแข เป็นนาค เป็นผู้นำกลุ่ม

๒.๑.๑๑ สถานที่ท่องเที่ยว

๑) วัดได้แก่ วัด ห้วยสนามทรายตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาวจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นที่เก็บใบเสมาเก่าแก่ ซึ่งเป็นใบเสมาหินที่มีขนาดใหญ่มาก มีอายุราว ๘๐๐ ปี

๒) น้ำตกได้แก่ น้ำตกเทวดาดมหมอก มีลักษณะเป็นน้ำตกขนาดเล็กลดหลั่นเป็นชั้นๆ ไหลลงสู่เหวลึกขนาดใหญ่ สวยงาม เป็นธรรมชาติเหมาะสำหรับผู้ชอบเดินทาง ผจญภัย อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๒ เขตติดต่อกับวัดโคกมน บ้านโคกมน ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ และ น้ำตกตาดฟ้า ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านดงมะไฟ ตำบลโคกมน เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่ตกจากหน้าผา สูงชันลงสู่เบื้องล่าง และเป็นน้ำตกที่มีน้ำไหลตลอด

๓) ศาลหลักเมือง/สถานที่สักการบูชา ใบเสมาหินที่มีขนาดใหญ่มาก มีอายุราว ๘๐๐ ปี ปัจจุบันเก็บไว้ที่วัดบ้านห้วยสนามทราย

๒.๑.๑๒ อาชีพประชากร

อาชีพของชาวบ้าน คือ อาชีพเกษตรกรรม การทำไร่ ทำสวน เป็นอาชีพหลัก นอกจากนั้น ก็จะมีการเลี้ยงปลานิล เลี้ยงไก่พื้นบ้านเป็นส่วนใหญ่ ไม่นิยมเลี้ยงไก่พันธุ์ การทำข้าวหลามขาย ส่วนอาชีพข้าราชการและประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ทหาร ตำรวจ ครู นักการภารโรง นักการเมืองท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน^๑

อย่างไรก็ตาม ในสมัยก่อนหมู่บ้านแห่งนี้ ประชาชน ยังไม่มีการออมทรัพย์ในครัวเรือน แบบสะสมทรัพย์เป็นรายเดือน เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พระครูพัชรคณาภิรักษ์ เป็นผู้ริเริ่มโครงการสะสมทรัพย์ โดยให้ชื่อเรียกกลุ่มนี้ว่า “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์” ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นบุคคลผู้ถือสัจจะ คือ ความจริงเป็นสำคัญ โดยผ่านกระบวนการกล่าวคำรับรองปณิธานที่แน่วแน่ ว่าจะเป็นผู้มีคำสัตย์และสามารถที่จะส่งเงินออมสะสมทรัพย์ของตน เดือนละ ไม่ต่ำกว่า ๑๐ บาท หรือ ปีละ ไม่น้อยกว่า ๑๒๐ บาทตามโครงการดังกล่าวนี้ ในเบื้องต้น พระครูพัชรคณาภิรักษ์ ก็ได้

^๑สัมภาษณ์ ประทวน แฉ่งบ้าน, ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน , ๒๓ กันยายน ๒๕๕๓.

แนะนำประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกมน อำเภอnáหนา จังหวัดเพรบูรณ์ ให้รู้จักคำว่า “สัจจะ สะสมทรัพย์” ว่าคือ อะไร และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร เมื่อประชาชนเข้าใจและเกิดศรัทธา ต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการแล้ว จึงได้พร้อมใจกันก่อตั้งขึ้นมา ทั้งได้นัดประชุมชาวบ้านและ พระสงฆ์ที่อยู่ในวัดโคกมน พร้อมกับเปิดสำนักงานที่วัดแห่งนี้ โดยมีเจ้าอาวาสเป็นที่ปรึกษาของ กลุ่มในเรื่องต่างๆ และมีพระครูพัชรคณาภิรักษ์ คอยเป็นที่เลียงประคับประคองกลุ่ม มาจนถึงทุกวันนี้^๒

ดังนั้นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ได้ก่อตั้งขึ้นที่ วัดโคกมน ตำบลโคกมน อำเภอnáหนา จังหวัดเพรบูรณ์ เมื่อ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘ รวมเป็น ๔ รุ่น ได้แก่

(๑) พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นรุ่นที่ ๑/๒๕๔๘	มีสมาชิก จำนวน ๑๕๕ คน
(๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นรุ่นที่ ๒/๒๕๔๙	มีสมาชิก จำนวน ๓๕๘ คน
(๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นรุ่นที่ ๓/๒๕๕๑	มีสมาชิก จำนวน ๒๖๑ คน
(๔) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นรุ่นที่ ๔/๒๕๕๔	มีสมาชิก จำนวน ๔๒๖ คน

ปัจจุบันมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๑๒๔๐ ในกลุ่มที่ศึกษาวิจัย นี้ มีเงินในกองทุนสะสมของ สมาชิก ที่เป็นเงินหุ้น สี่ล้านกว่าบาท (ถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๔) เงินสวัสดิการจำนวน สามล้าน กว่าบาท ซึ่งถือว่าเป็นเงินจำนวนมากพอสมควร เนื่องจากก่อตั้งได้ไม่นานนัก หากพิจารณา จาก สมาชิกทั้งหมดของกลุ่มนี้

๒.๒ ประวัติความเป็นมาของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานพอสมควร เมื่อเทียบกับกลุ่มออม ทรัพย์อื่นๆ ที่ก่อตั้งขึ้นมาแล้ว และสามารถที่จะบริหารจัดการให้โครงการต่างๆ ดำเนินไปได้ และมี กลุ่มสมาชิกเพิ่มมากยิ่งขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศไทย มีสาระที่ควรศึกษาในรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๑ ผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

พระสุบิน ปณีโต วัดไผ่ล้อม ตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นพระสงฆ์ ผู้มองเห็นความทุกข์ร้อนหรือปัญหาเฉพาะหน้าของประชาชนจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุและ แรงจูงใจที่ทำให้ท่านได้พิจารณา ทบทวนบทบาทของพระสงฆ์ ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ ว่าควร ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองอย่างไร และมีอุบายวิธีอย่างไร ในการที่จะนำเอาหลักพุทธธรรม ไปสู่จิตใจของประชาชนผู้นับถือ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้น แตกต่างไปจากสมัยครั้งพุทธกาล หากจะ

^๒สัมภาษณ์ พระปลัดสุรเดช ฐานกโร, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓.

นำหลักธรรมไปเผยแผ่โดยตรง ไม่อาศัยแรงงูใจหรืออุบายอันแยบยลแล้ว ศาสนิกชนจำนวนมากก็เริ่มประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจรุ่มร่า รอบด้านนั้น ก็จะห่างเหินไปจากวัด ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือแม้แต่สนพริตต่างๆ เช่น การทำบุญทอดถวายผ้าป่าการศึกษา การทำบุญกฐิน เป็นต้น เนื่องจากฐานะการเงินไม่มั่นคง และส่วนใหญ่เป็นคนมีจิตศรัทธา แต่ขาดปัจจัยในการทำบุญหากเป็นด้านอามิส หรือ ทำบุญด้วยวัตถุสิ่งของ ก็ไม่สามารถจะมีเงินใช้จ่ายได้ตามปรารถนาของตน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาให้ดีแล้ว ก็สมเหตุผลที่ว่า เมื่อชาวบ้านประสบกับปัญหาที่หลากหลายให้ขบคิดแก้ไขเป็นเนืองนิตย์ จะมีประโยชน์อะไรกับการเทศน์สั่งสอน แต่เพียงวาจาซึ่งเป็นนามธรรมที่ฟังแล้วก็หายไป ไม่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ หลักธรรมที่พระสงฆ์เทศน์ไปแล้วก็ดีแต่ในระดับชาวบ้านแล้วไม่สามารถช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์หรือปัญหาที่เผชิญอยู่นั้นได้ ท่านจึงเริ่มแนวคิดที่จะประยุกต์หลักธรรม ให้เข้ากับหลักความเป็นจริง โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือ และการมีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นบรรทัดฐาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เริ่มจากจุดของการปลูกจิตสำนึก คือ การเข้าไปหาชาวบ้านเพื่อจะตั้งกลุ่มตามแนวคิดของ พระสุบิน ปณีโต โดยเริ่มดำเนินงาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๔ ได้อาศัยหลักการพัฒนาเป็นแนวทาง คือ การให้ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนในหมู่บ้านไปบอกกล่าวชาวบ้านให้มารวมกันเสียก่อน^๖

๒.๒.๒ การปลูกฝังค่านิยมของการพึ่งตนเองให้แก่ชาวบ้าน

คำว่า“การพึ่งตนเอง” นั้น ในทางพระพุทธศาสนา ท่านหมายถึง การเข้าถึงพระรัตนตรัยและการเห็นอริยสัจ ๔ ตามเป็นจริง เนื่องจาก พระรัตนตรัย และอริยสัจ ๔ เป็นที่พึ่งที่ประเสริฐของมนุษย์ ส่วนที่พึ่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น ป่าไม้ ภูเขา อาราม เจดีย์ เป็นต้น ก็เป็นที่พึ่งได้แต่ไม่ดีเท่าที่พระรัตนตรัย เพราะที่พึ่งต่าง ๆ เหล่านั้นไม่สามารถทำให้หมดทุกข์ได้ ดังพระพุทธพจน์ที่ตรัสไว้ในขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“มนุษย์ทั้งหลาย ถูกภัยคุกคามแล้ว ย่อมพากันยึดเอาภูเขา ป่า อาราม และแม้กระทั่งรุกขเจดีย์ว่าเป็นที่พึ่ง แต่สิ่งต่าง ๆ นั้น ก็ไม่ใช่สรณะอันเกษมสูงสุดเพราะเมื่อได้ยึดเอาสิ่งเหล่านั้น มาเป็นที่พึ่งแล้ว ย่อมไม่อาจพ้น จากทุกข์ไปได้ แต่เมื่อบุคคลเข้าถึงพระคุณพระรัตนตรัยทั้งสาม คือ พระพุทธเจ้า พระธรรมพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่งแล้วสามารถเข้าใจในอริยสัจได้แก้อริยสัจทุกข์ สาเหตุแห่งทุกข์ ความดับ

^๖พระมหาวิมลญาณ ทุยโชตังค์, “บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชนเพื่อสร้างทุนชุมชน ศึกษากรณี : กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด”, วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔).

ทุกข์ และมรรคมงคล ๘ ที่เป็นหนทางพ้นทุกข์ด้วยปัญญาอันชอบ สิ่งนั้นนั่นแหละเป็น
สภาวะอันเกษมสูงสุด ย่อมจะพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้”^๔

ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงแนะนำพุทธบริษัท ให้พึงหลักพุทธธรรม คือ
อริยสัจ ๔ ซึ่งเป็นที่พึงอันประเสริฐของสัตว์ทั้งหลาย เพราะทำให้ผู้พื้้นั้น สามารถพ้นทุกข์ได้จริง
ซึ่งหมายความว่า การที่คนเราจะพึงตนเองได้นั้น ต้องเป็นคนรู้ความทุกข์ รู้สาเหตุของทุกข์ รู้การ
ทางพ้นทุกข์ และรู้วิธีการหรือหนทางดับทุกข์ได้ด้วยตนเอง^๕ ทั้งนี้ การพึงหลักธรรม คือ อริยสัจ ๔
นี้ เป็นที่พึงทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคล หากนำไปปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม การสร้างที่พื้้นแก่ตนไม่ว่าจะภายนอกหรือภายใน ก็เป็นสิ่งสำคัญทั้งสิ้น
เพราะว่าภายนอกทำให้ชีวิตดำเนินอยู่ด้วยปัจจัยเงินทอง ส่วนภายในทำให้เป็นคนมีปัญญาแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ได้ จึงมีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่ง พระสุบิน ปณิโค ได้รับนิมนต์ให้ไปเทศน์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่
ชาวบ้าน จึงเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่มาฟังและสนทนาธรรมกันในวันนั้น ช่วยกันคิดถึงปัญหาที่
เผชิญอยู่ แล้วร่วมกันหาทางออกหรือทางแก้ไข แต่ผลปรากฏว่า ชาวบ้านในพื้นที่ประสบปัญหา
ต่างๆ เช่น น้ำท่วม ราคาผลผลิตตกต่ำ หนี้สิน โดยเฉพาะปัญหาความยากจน การถูกนายทุนเอา
รัดเอาเปรียบ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ปัญหาทั้งปวงที่เกิดขึ้น จะแก้ไขได้ต้องใช้เงินทั้งสิ้น ไม่ใช่เพียง
หลักธรรมอย่างเดียวก็หาไม่ ชาวบ้านคิดว่า พวกตนคงไม่สามารถที่จะหลุดพ้นจากวังวนของปัญหา
เหล่านี้ได้ เนื่องจากขาดเงินหมุนเวียนใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงทำได้เพียงแต่นั่งรอ
ความหวังหรือความช่วยเหลือจากรัฐบาลเท่านั้นด้วยเหตุผลนี้ จึงทำให้ท่านคิดว่าควรจะช่วยเหลือ
ชาวบ้าน ให้พึ่งพาตนเองได้เป็นเบื้องต้นก่อนที่ความช่วยเหลือจากรัฐ จะเข้ามาสนับสนุนตามความ
เหมาะสม

๒.๒.๓ การก่อตั้งโครงการออมทรัพย์แก่ชาวบ้าน

พระพุทธศาสนามีหลักธรรมบางประเภท ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันให้อยู่ดี
กินดีและสามารถประกอบอาชีพอยู่อย่างรู้จักพอเพียงมีความพอดีหลักธรรมดังกล่าวคือ ทิฐุธรรม
มิกัตถะ หรือ “ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน” แบ่งออกเป็น^๖ ๔ ข้อ ดังนี้

- (๑) อุฏฐานสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ในกิจการงานทั้งปวง)
- (๒) อารักขสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ หมั่นออมทรัพย์ที่หามาได้)

^๔ พ.ร. (ไทย). ๒๕/๑๘๘/๕๐.

^๕ อภิ.วิ. (ไทย). ๓๕/๑๔๕/๑๒๓.

^๖ อ.จตุตถ. (ไทย). ๒๓/๑๔๔/๒๘๕.

(๓) กัลยาณมิตตดา (รู้จักคบคนดีเป็นมิตร)

(๔) สมชีวิตา (มีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมแก่ฐานะของตนเอง)

เมื่อพระสุบิน ปณิโต ได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนของชาวบ้าน และมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือประชาชน ให้พวกเขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจึงเห็นว่าหลักสำคัญของการแก้ปัญหาจึงอยู่ที่ “เงิน” และปัญหาว่าจะทำอย่างไร จะทำให้ประชาชนในชุมชน มีเงินเป็นของตนเอง ท่านมองว่าควรเริ่มจาก “การออม” จึงเชิญผู้นำชาวบ้านจำนวน ๔-๕ คน เข้าร่วมปรึกษาถึงแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการออม ท่านเสนอว่าควรจะมีการเก็บเงิน ร่วมกันทั้งหมู่บ้าน บ้านละ ๑๐ บาท/ต่อเดือน เฉลี่ยเพียงแค่วันละ ๓๐ สตางค์ เศษๆ ถ้าต่างคนต่างเก็บเงิน ๓๐ สตางค์/ต่อวัน ก็ไม่สามารถเอาไปทำประโยชน์อะไรได้

อย่างไรก็ตาม หากชาวบ้านนำเงินมารวมกันแล้ว บ้านหลังหนึ่ง เก็บเงินเพียง ๑๐ บาท/ต่อเดือน ในหมู่บ้านมี ๑๐๐ หลังคาเรือน ก็จะได้เงินรวมเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งตรงนี้นำไปแก้ปัญหาช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของหมู่บ้านได้ และเป็นผลประโยชน์กลับสู่ชุมชน อีกทั้งไม่เป็นภาระของชาวบ้านแต่อย่างใด โดยการให้ชาวบ้านทดลองทำดูก่อน เพราะจำนวนเงินไม่มากมายเท่าใดนัก ถ้าทำแล้วเห็นว่าไม่ดีไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นภาระยุ่งยากก็สามารถที่จะบอกยกเลิกได้

ดังนั้น หากมีคำถาม “ว่าจะมีใครจับตัวไหมกับเงินออมแค่ ๑๐ บาท/ต่อเดือน” คำตอบที่แน่นอน คือ “ไม่” ทุกคนยอมรับได้ นั่นคือ “ความคิดพึ่งตนเองด้วยการออม” และไม่คิดพึ่งคนอื่นด้วยการกู้หนี้ยืมสิน วิธีการนำเงินมารวมกันในลักษณะเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้ ในการที่จะบริหารเงิน ให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านของตนมากที่สุด ถือได้ว่ารู้จัก “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น”

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาให้ดีแล้ว ก็สมเหตุผลที่ว่า เมื่อชาวบ้านประสบกับปัญหาที่หลากหลายให้ขบคิดแก้ไขเป็นเนืองนิตย์ จะมีประโยชน์อะไรกับการเทศน์สั่งสอน แต่เพียงวาจาซึ่งเป็นนามธรรมที่ฟังแล้วก็หายไป ไม่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ หลักธรรมที่พระสงฆ์เทศน์ไปแล้วก็ดี แต่ในระดับชาวบ้านแล้วไม่สามารถช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์หรือปัญหาที่เผชิญอยู่นั้นได้ ท่านจึงเริ่มแนวคิดที่จะประยุกต์หลักธรรม ให้เข้ากับหลักความเป็นจริง โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือ และการมีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นบรรทัดฐาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เริ่มจากจุดของการปลูกจิตสำนึก คือ การเข้าไปหาชาวบ้านเพื่อจะตั้งกลุ่มตามแนวคิดของ พระสุบิน ปณิโต โดยเริ่มดำเนินงาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ -

๒๕๓๔ ได้อาศัยหลักการพัฒนาเป็นแนวทาง คือ การให้ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนในหมู่บ้านไปบอกกล่าวชาวบ้านให้มาร่วมกันเสียก่อน^๖

๒.๓ โครงสร้างของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

ดังได้กล่าวมาแล้วบางส่วนว่า โครงสร้างของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในหลายพื้นที่ของประเทศไทยนั้น ได้รับอิทธิพลแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จจาก พระสุบิน ปณีโต ซึ่งถือว่าเป็นพระสงฆ์ต้นคิดก่อนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในพื้นที่อื่นๆ นอกจากจังหวัดตราด ด้วยเหตุนี้ ในแต่ละพื้นที่จึงต้องปรับประยุกต์การบริหารจัดการให้เหมาะสมในแต่ละบริบทของหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกที่เข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มนี้

คำว่า “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์” นั้น มีความหมายหรือนิยามศัพท์เฉพาะตน เนื่องจากเป็นแนวคิดผสมผสานกันระหว่างการใช้คำภาษาบาลี คือ คำว่า “สัจจะ” และคำในภาษาไทยเชื่อมกัน คือ คำว่า “กลุ่ม และ สะสมทรัพย์” พึงทราบความหมายตามศัพท์ ดังนี้

(๑) **กลุ่ม** หมายถึง การรวมตัวของคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายเดียวกัน

(๒) **สัจจะ** หมายถึง ความสัตย์ หรือ ความซื่อตรง หรือความจริง ความตรงนั้นพึงตั้งลงใน ๕ สถาน ได้แก่ตรงต่อหน้าที่, ตรงต่อการทำงาน, ตรงต่อเวลา, ตรงต่อบุคคล และตรงต่อความดี

(๓) **สะสมทรัพย์** หมายถึง การสะสมเงินหรือทรัพย์ ที่ละเล็กละน้อย อย่างสม่ำเสมอ จากรายได้ของตนเอง หรือภายในครอบครัว เหมือนสิ่งและน้ำหวานมาสะสมทีละน้อยนิด ก็จะเป็นรังใหญ่หรือปลวกนำดินมาสะสมทีละนิด ก็จะเป็นจอมปลวกใหญ่ได้เช่นเดียวกัน^๗

สรุปเนื้อหาของศัพท์ จึงกล่าวได้ว่า “**กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์**” หมายถึง การรวมตัวของชาวบ้านซึ่งอาศัย สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ และจริงใจต่อตนเอง และต่อกันและกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์ แล้วนำทรัพย์มาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อย เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ หรือใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ ในการลงทุน ประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว

^๖พระมหาวิมลญาณ ทุยโชสงค์, “บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชนเพื่อสร้างทุนชุมชนศึกษากรณี : กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด”, วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔).

^๗ สัมภาษณ์ ประทวน แจ่มบ้าน, ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๖ กันยายน ๒๕๕๓.

๒.๓.๑ ลักษณะของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ลักษณะของกลุ่มนี้มีลักษณะพิเศษเฉพาะตน กล่าวคือ เหมือนกับธนาคาร, ประกันภัย และสหกรณ์ มีคำอธิบายโดยย่อ ดังนี้

(๑) คล้ายกับธนาคาร เพราะมีการฝากเงิน ถูเงิน หรือถอนเงิน

(๒) คล้ายกับประกันภัย เพราะมีสมาชิกได้รับการคุ้มครอง เมื่อมีการเสียชีวิต หรือมีการเจ็บป่วย

(๓) คล้ายกับสหกรณ์ เพราะมีการขายสินค้าราคาถูกให้แก่สมาชิก สิ้นปีมีเงินปันผล^๙

๒.๓.๒ วัตถุประสงค์ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ส่วนเหตุผลที่ว่า ทำไมต้องจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นี้ขึ้นมาด้วย มีคำตอบอยู่หลายประการด้วยกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมมาเป็นข้อๆ ตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม แต่เมื่อกล่าวโดยภาพรวมแล้ว วัตถุประสงค์ใหญ่ๆ ก็เพื่อเป็นการพัฒนาคนในหมู่บ้าน และชุมชนให้สามารถรู้จักการบริหาร ด้านเศรษฐกิจในครอบครัวและหมู่บ้าน, ชุมชนของตนเองในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อให้รู้จักประหยัด สะสมเก็บออมทรัพย์

(๒) เพื่อให้มีเงินทุน สนับสนุนการประกอบอาชีพ

(๓) เพื่อให้สมาชิกรวมน้ำใจ รวมทุนช่วยเหลือกัน

(๔) เพื่อให้รู้จักการจัดแจง การเงิน และรายได้ในครัวเรือน

(๕) เพื่อให้มีกองทุนสวัสดิการเพื่อสมาชิก

(๖) เพื่อให้เรียนรู้สร้างเสริมประสบการณ์เรื่องเงินทุน

(๗) เพื่อให้รู้จักการมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม

(๘) เพื่อให้รู้จักฝึกกำลังความสามัคคีช่วยเหลือกัน

(๙) เพื่อให้มีกองทุนการเงินของชาวบ้าน เพื่อการพึ่งตนเองในชุมชน

(๑๐) เพื่อส่งเสริมสินเชื่อแก่สมาชิก ในด้านต่าง ๆ

(๑๑) เพื่อพัฒนาคุณธรรมคุณภาพชีวิตสมาชิกให้ดีขึ้น

(๑๒) เพื่อให้คนเข้าวัดไม่ห่างวัด

(๑๓) เพื่อให้คนรักคิดว่าวัดนี้เป็นส่วนหนึ่งของเขา

(๑๔) เพื่อให้วัดเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน

(๑๕) เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนอย่างแท้จริง^{๑๐}

^๙พระมหาวิมลัญญา ทวยโชตงค์, “บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชนเพื่อสร้างทุนชุมชน ศึกษากรณี : กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด, ๒๕๔๔.

^{๑๐}พระสุบิน ปณีโต, สัจจะสะสมทรัพย์ : สะสมทุนสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๒-๑๔.

๒.๓.๓ นโยบายของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

นโยบายหลักของกลุ่ม มีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก ๓ ข้อ ได้แก่

ก. คน หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่ม

ข. เงิน หมายถึง เงินที่สมาชิกของกลุ่มได้นำมารวมกันไว้ และบริหารแบ่งปันในลักษณะต่างๆ กันเพื่อประโยชน์สูงสุดของกลุ่ม

ค. คุณธรรม หมายถึง หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกลุ่มให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปได้ ด้วยความเรียบร้อย และเป็นธรรมแก่บรรดาสมาชิก ด้วยเหตุนี้ เงินจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ตั้งแต่วันเกิดจนกระทั่งถึงวันตาย ซึ่งจำเป็นที่คนเราจะต้องใช้เงินในกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่

(๑) การเบิกค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยในคือ

รุ่นที่ ๑	คืนละ ๔๐๐ บาท	จำนวน ๑๐ คืน/คน/ปี
รุ่นที่ ๒	คืนละ ๒๐๐ บาท	จำนวน ๑๐ คืน/คน/ปี
รุ่นที่ ๓	คืนละ ๑๐๐ บาท	จำนวน ๑๐ คืน/คน/ปี

(๒) การเบิกค่านอนคลอดบุตรที่โรงพยาบาลคือ

รุ่นที่ ๑	คืนละ ๔๐๐ บาท	จำนวน ๑๐ คืน/คน/ปี
รุ่นที่ ๒	คืนละ ๒๐๐ บาท	จำนวน ๑๐ คืน/คน/ปี
รุ่นที่ ๓	คืนละ ๑๐๐ บาท	จำนวน ๑๐ คืน/คน/ปี

(๓) การเบิกค่าช่วยทำศพสมาชิกคือ

รุ่นที่ ๑	ศพละ ๔,๐๐๐ บาท
รุ่นที่ ๒	ศพละ ๒,๐๐๐ บาท
รุ่นที่ ๓	ศพละ ๑,๐๐๐ บาท

๑) กรณีสมาชิกเสียชีวิตทางกลุ่มจะเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมให้จำนวน ๑ คืน

๒) วันประพาสเพลิงศพให้สมาชิกไปร่วมงานศพอย่างน้อยครบครัวละ ๑ คน

ดังนั้น เมื่อเงินเป็นสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการดำรงชีวิต เป็นสิ่งที่แลกเปลี่ยนความสุขชาวบ้านส่วนใหญ่จึงแสวงหาเงิน ถ้าเราสามารถนำเงินมารวมกันได้ การรวมคนก็ง่ายและนำธรรมะมาพัฒนาคนได้

คำว่า “คุณธรรม” ในงานวิจัยนี้ โดยกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์และผสมผสานกันหลายข้อ ที่จำเป็นต่อการทำงานของกลุ่ม มีดังนี้

(๑) ขันหมายถึง ฝึกลให้สมาชิกในกลุ่ม รู้จักคุณค่าของความขยันและประโยชน์สูงสุดของความขยันในทางที่เป็นสุจริต

(๒) ประหยัดหมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างพอดี พอเหมาะแก่ฐานะด้านเศรษฐกิจ การเงิน ความสามารถในการแสวงหารายรับเข้าสู่ครอบครัว และกลุ่ม

(๓) ซื่อสัตย์หมายถึง ความจริงใจในการทำงาน ตลอดจนซื่อตรงต่อบุคคล หน้าที่การงาน และเวลาโอกาส

(๔) สามัคคีหมายถึงความเข้าใจซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มโดยปราศจากความแตกแยก

(๕) มีวินัยหมายถึงการรู้จักกฎกติกาของกลุ่ม และปฏิบัติตามอย่างเข้มงวดรัดกุม

(๖) อดทนหมายถึงสมาชิกต้องมีความอดทนในการทำงานร่วมกัน เนื่องจากมีการกระทบกระทั่งกันบ้างในแง่ความคิดเห็น เพราะเป็นการบริหารกลุ่มแบบประชาธิปไตย ใช้เสียงส่วนใหญ่ของกลุ่มในการลงคะแนน เมื่อมีกิจกรรมใด ๆ เกิดขึ้นแก่กลุ่ม

(๗) อดออมหมายถึง การรู้จักเก็บรักษาทรัพย์ที่หามาได้ให้คงอยู่ แม้ว่าจะมีรายจ่าย แต่ก็ต้องมีรายเหลือหรือการเก็บออมเงินทองไว้ในคราวจำเป็น

(๘) อดกลั้นหมายถึง ความรู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ลุแก่อำนาจของความขุ่นเคือง หรือมีความโกรธ ความไม่พอใจต่อเพื่อนสมาชิกหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๙) ความรักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึงความมีจิตเมตตาต่อกันและกัน ไม่ทำร้ายด้านจิตใจ แต่มุ่งประโยชน์ต่อกัน

(๑๐) ความรับผิดชอบร่วมกัน หมายถึง ทำงานร่วมกันอย่างรู้จักหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายสินเชื่อ เป็นต้น ต้องพูดคุยกันได้ทุกฝ่าย

(๑๑) ความเสียสละเพื่อส่วนรวมหมายถึง การสละเวลา ในการพบปะสนทนากัน เพื่อให้ทำงานของกลุ่มมีความเจริญก้าวหน้า

(๑๒) ความเห็นอกเห็นใจหมายถึง ความเข้าใจที่ดีต่อกัน และรู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจของเรา เนื่องจากมนุษย์ต้องการได้รับเกียรติจากเพื่อนร่วมงาน ต้องการคำพูดที่จริงใจ

(๑๓) ความมีเมตตา หมายถึง ความมีน้ำใจที่งดงามต่อเพื่อนร่วมงานในกลุ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกัน หมายถึง การวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ เป็นที่น่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้ไม่คดโกงหรือทุจริตในหน้าที่^{๑๑}

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระครูพัชรคณาภิรักษ์(ปัญญธร/จารุณโณ),ประธานผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘.

๒.๓.๔ วิธีการดำเนินการในการก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

วิธีการดำเนินการ และกฎข้อบังคับในการจัดตั้งกลุ่ม เริ่มจากการชักชวน ชี้แจงโดยเรียกประชาชนในหมู่บ้านมาประชุมอธิบายเหตุผลในการจัดตั้งกลุ่มเมื่อชักชวนเป็นผลสำเร็จแล้ว ต่อมา หากมีกลุ่มประชาชนเห็นดีกับแนวทางของกลุ่มนี้ ก็ให้กรอกใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยชำระเงินค่าสมัคร จำนวน ๑๐ บาท และรับฝากเงินในวันนั้น ขึ้นตอนสุดท้าย ก็คือ การเลือกคณะกรรมการทำงานเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงควรมีตำแหน่งต่างๆ สำหรับคณะกรรมการ รวม ๔ ฝ่าย ดังต่อไปนี้

๑) คณะกรรมการอำนวยการมีจำนวน ๕ ถึง ๗ คน ประกอบด้วย ตำแหน่งต่างๆ ได้แก่

ก. ประธาน	๑	คน
ข. รองประธาน	๑	คน
ค. เลขานุการ	๑	คน
ง. เภรัญญิก	๑	คน
จ. กรรมการ	๑ - ๓	คน

หน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ มีดังนี้

(๑) พิจารณารับสมาชิก

(๒) รับฝากเงิน หรือ พิจารณาเรื่องการสั่งสมเงิน

(๓) กำหนดการประชุมใหญ่ การจัดทำบัญชีและผลการดำเนินงานเสนอต่อที่

ประชุม

(๔) พิจารณากำหนดจำนวน เงินหุ้นสูงสุดที่สมาชิกจะถือได้

(๕) กำหนดวงเงินกู้

(๖) จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน

(๗) บริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการ และจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิก

๒) คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) มีจำนวน ๓ ถึง ๕ คน ประกอบด้วย

ตำแหน่งต่างๆ ได้แก่

ก. ประธาน	๑	คน
ข. รองประธาน	๑	คน
ค. เลขานุการ	๑	คน
ง. กรรมการ จำนวนไม่เกิน	๒	คน

หน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมสินเชื่อ มีดังนี้

(๑) พิจารณา ใบคำร้องเสนอขอกู้เงิน, ทำสัญญากู้เงิน, รับชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ย
ค่าบำรุง

(๒) สอดส่อง ดูแล ติดตาม ความเคลื่อนไหวของสมาชิกผู้กู้ รวมทั้งเยี่ยมเยียน
ช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหา ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้

๓) คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบมีจำนวน ๓ - ๕ คน ประกอบด้วย ตำแหน่งต่างๆ คือ

ก. ประธาน	๑	คน
ข. รองประธาน	๑	คน
ค. เลขานุการ	๑	คน
ง. กรรมการ	จำนวนไม่เกิน ๒	คน

หน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบมีดังนี้

- (๑) ตรวจสอบบัญชีและเอกสารทางการเงิน
- (๒) ตรวจสอบเอกสารประกอบต่าง ๆ
- (๓) ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ
- (๔) ดูแล หรือติดตามความเห็นความต้องการของสมาชิกหรือบุคคลภายนอกที่

มีต่อกลุ่ม

๔) คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมมีจำนวน ๓ - ๑๕ คน ประกอบด้วย ตำแหน่ง ดังนี้

ก. ประธาน	๑	คน
ข. รองประธาน	๑	คน
ค. เลขานุการ	๑	คน
ง. กรรมการ	จำนวนไม่เกิน ๑๒	คน

หน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมมีดังนี้

- (๑) ชักชวน ผู้สนใจสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม
- (๒) ให้การศึกษา และฝึกอบรมสมาชิก เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มที่จะ
สะสมทรัพย์ และความรู้อื่นๆ ที่สมาชิกต้องการ
- (๓) ประชาสัมพันธ์ ผลงาน กิจกรรมของกลุ่มให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้ทราบ
ความเคลื่อนไหว

(๔) เสนอความเห็นเรื่องการรับสมัครถาวร ให้คณะกรรมการอำนวยการ
พิจารณา ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้ง ๔ คณะ มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก มีวาระการดำรงตำแหน่ง
คราวละไม่เกิน ๑ ปี และตามที่ระบุไว้ในระเบียบข้อบังคับ

๒.๔ นโยบายการบริหารจัดการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

ในด้านนโยบาย เพื่อการบริหารจัดการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้รับแนวคิดจากพระสุบิน ปณิโต ที่ชี้แนะให้คนในหมู่บ้านร่วมกันออมทรัพย์ สร้างประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ในจังหวัดสงขลาของครูชูป ยอดแก้ว ปราชญ์ชาวบ้านทางภาคใต้ เมื่อมีโอกาสพบกับพระสุบิน ปณิโต ได้สนทนาแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดและประสบการณ์งานกลุ่มออมทรัพย์ชุมชน ท่านเห็นว่าแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการที่ดี ในหลายประเด็น น่าสนใจและเป็นหลักการที่ดี สมควรได้รับการถ่ายทอดวิธีการปฏิบัติสู่ชุมชนต่อไป จึงกำหนดหลักการเริ่มต้นของการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน โดยยึดตามแนวนโยบายของพระสงฆ์รูปดังกล่าว^{๑๒} ดังนี้

๒.๔.๑ สร้างความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของ

การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในทุกเรื่อง เริ่มตั้งแต่การร่วมกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ในวันประชุมก่อตั้งกลุ่ม เช่น อัตราค่าบำรุง ลำดับความสำคัญของการปล่อยกู้ หลักเกณฑ์การให้กู้ ผลตอบแทนด้านสวัสดิการแก่สมาชิกเหล่านี้ล้วนเป็นการสร้างความรู้สึกรับรู้ความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้น เมื่อสมาชิกรู้สึกว่าการกลุ่มนี้เป็นของตน ทุกคนก็จะรักและหวงดีต่อกันอย่างจริงใจพยายามรักษามันไว้ให้เติบโตต่อไป ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนากลุ่มของตน ยกตัวอย่างที่ชัดเจนในเรื่องเงินฝาก ถ้าจำนวนเงินฝากของกลุ่มเพิ่มขึ้นทุกคนก็จะได้รับประโยชน์ด้วยกัน เช่น อัตราค่าบำรุงต่ำลง และการมีสวัสดิการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขเป็นต้น^{๑๓}

๒.๔.๒ สวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ

สวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ ยึดเหนี่ยวให้กลุ่มอยู่ร่วมกันได้อย่างเหนียวแน่นและยืนนาน ทุกสิ้นปีจะมีการตรวจสอบยอดรายได้ หรือผลกำไรของกลุ่มจากการดำเนินงาน เพื่อนำมาจัดสรรแบ่งเป็น ๒ ส่วน เท่าๆ กัน ส่วนแรกนำมาเฉลี่ยคืนเป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิก อีกส่วนหนึ่ง จัดเก็บเข้ากองทุนสวัสดิการของกลุ่ม เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ถือเป็นระบบการจัดสวัสดิการของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ซึ่งพิจารณาจากความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก จะแตกต่างจากระบบการจัดสวัสดิการของภาครัฐ หากพิจารณาจากความคิดเห็น

^{๑๒} วรณรวิ ลิ้มธรรมรงค์, “เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด”, วารสาร ธนาคารเกษตรและสหกรณ์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕๒ (ธันวาคม ๒๕๔๓ – มีนาคม ๒๕๔๔), หน้า ๘๐.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ประคอง ทองรี, เภรณุกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓.

ของผู้กำหนดนโยบายการให้สวัสดิการชุมชน โดยคิดแทนชุมชนว่า เขาน่าจะต้องการสิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่เมื่อจัดสรรงบประมาณให้แล้ว อาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนก็เป็นได้^{๔๔}

๒.๔.๓ ใช้เวลาทำงานเพียงครึ่งวัน

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์แต่ละกลุ่ม ไม่มีสถานที่ทำงานที่หรูหรา ไม่มีพนักงานประจำกินเงินเดือน และไม่ต้องเสียเวลาทำงานเนิ่นนาน การทำกิจการด้านการเงินจะจัดให้มีขึ้นในวันประชุมกลุ่มเดือนละครั้งในวันเสาร์แรกของทุกเดือน โดยจัดที่ศาลาการเปรียญวัดโคกมน มีคณะกรรมการแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายเงินออมฝ่ายเงินกู้ และฝ่ายสวัสดิการทำหน้าที่ เสมือนพนักงานธนาคารแบ่งพื้นที่ทำงานเป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อความสะดวกแก่สมาชิก กำหนดเวลาทำงานเปิดรับเงินฝาก ประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่ง สมาชิกทุกคนตกลงในเรื่องเวลาการทำงาน เป็นการสร้างวินัยเกิดขึ้นภายในกลุ่ม โดยในช่วงระยะเวลารับเงินฝากจะรับคำร้องขอกู้เงิน (สัญญาเงินกู้) พร้อมกันด้วย

ดังนั้น ทุกคนจะรู้หน้าที่ว่าเวลาไหน ควรมารวมตัวกันอย่างพร้อมเพรียง เพื่อทำกิจกรรมให้เสร็จ ไม่เสียเวลาของสมาชิกและกรรมการ จำนวนเงินฝากจะต้องเท่ากันทุกเดือน จะไม่มีการปรับลดหรือเพิ่มระหว่างปี เมื่อหมดเวลาเปิดรับเงินฝาก ใครมาช้ากว่านั้นจะถือว่า เป็นบุคคลที่ไม่รู้กติกาสังคม ไม่รักษากฎระเบียบที่กลุ่มตั้งขึ้น ไม่มีสัจจะที่ให้ไว้กับกลุ่ม และจะถูกปรับความไว้สัจจะ ๑๐ บาท ต่อสมุด ๑ เล่ม ส่วนมีการนับเงินฝากทั้งหมดจะนับต่อหน้าสาธารณชน ให้เห็นกันอย่างทั่วถึง แล้วจึงรวบรวมปล่อยกู้ให้แก่ผู้ทำคำร้องให้เสร็จภายในวันนั้น^{๔๕}

๒.๕ คุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

“กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน” จัดตั้งขึ้นมาได้จากแนวคิดหลายประการ เช่น ลักษณะพิเศษกว่าเงินกองทุนหมู่บ้านละ ๑ ล้านบาทของภาครัฐให้การสนับสนุนทุกปี เนื่องจากเงินกองทุนดังกล่าว ถือว่าประชาชนในหมู่บ้านจะเป็นผู้บริหารจัดการก็ตาม แต่ปัญหาตามมา ก็คือการตามทวงหนี้เก่าที่สมาชิกผู้กู้ยืมเงินไปนั้น ไม่ชำระหมดทุกคน แล้วยังปล่อยกู้เงินไปเรื่อยๆ จึงทำให้เงินที่ต้องชำระเพื่อให้สมาชิกคนอื่นได้ยืม ต้องมีหยุดชะงักลงไป ส่วนคุณลักษณะพิเศษของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นั้น มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน โดยวิธีการตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จภายในกลุ่ม ดังสาระที่ควรพิจารณาถึง ๔ ประเด็นหลักที่แตกต่างออกไป^{๔๖} มีรายละเอียด ดังนี้

^{๔๔} สัมภาษณ์ กรรมการ พินิจกุล, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๓.

^{๔๕} สัมภาษณ์ คำเนิง ปิ่นปิ่น, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓.

๒.๖.๑ จำกัดพื้นที่รับสมาชิก

การปรับใช้ระบบเครือข่าย เพื่อให้เป็นประโยชน์ส่งเสริมความสัมพันธ์ เน้นคุณค่าทางใจระหว่างบุคคล สมาชิกกลุ่มมาจากประชาชนในหมู่บ้านเดียวกัน การรู้จักคุ้นเคย การไว้วางใจซึ่งกันการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ เมื่อมีคุณธรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานแล้ว ย่อมทำให้การดำเนินงานทุกอย่างง่ายยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหารงาน บริหารเงิน หรือแม้แต่การบริหารคน ตัวอย่างเช่น

(๑) การเลือกคณะกรรมการกลุ่ม มาจากการรู้จักคุ้นเคยของประชาชนในหมู่บ้าน เห็นถึงนิสัยใจคอ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ทำให้การตัดสินใจเลือกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้คนดี มีความซื่อสัตย์ และมีความสามารถเข้ามาทำงานให้แก่กลุ่มนี้

(๒) การกู้เงิน กำหนดให้มีผู้ค้ำประกันเงินกู้ ๒ คน ต่อ ผู้ขอกู้ ๑ ราย หากเป็นบุคคลที่รู้จักเห็นหน้ากันอยู่เป็นประจำ และรับรู้พฤติกรรม โดยมีคุณธรรมที่น่าเชื่อถือของผู้นั้น เป็นเครื่องรับรองยืนยัน ความมีสัจจะของผู้ร้องขอ ฉะนั้น จึงเป็นการไม่ยากนักที่ใครสักคน ยอมมาเป็นผู้ค้ำประกันให้อีกคนหนึ่ง หรือกรณีที่จำนวนเงินขอกู้รวมในงวดนั้น มีมากกว่าจำนวนเงินฝากรวม ก็สามารถพูดจาตกลงกันง่ายขึ้น โดยแต่ละคนอาจยอมลดวงเงินขอกู้ลงมา หรือยินยอมให้จัดลำดับความจำเป็นของผู้ขอกู้ ใครจำเป็นมากให้กู้ก่อน ใครจำเป็นน้อยกว่า ก็รอกู้ในเดือนหน้าถัดไป จึงถือว่าคุยกันได้เหมือนญาติพี่น้องร่วมอุทรกัน

๒.๕.๒. การติดตามคอยเป็นพี่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด

การรวมตัวของชาวบ้าน ก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาเองไม่ใช่เรื่องยาก แต่กลุ่มจะอยู่ได้และเดินไปในทิศทางใดนั้น จำเป็นต้องมีผู้ดูแลคอยชี้แนะ และช่วยแก้ปัญหา เพราะโดยธรรมชาติของกลุ่มไม่สามารถคิดและดำเนินการต่างๆ ได้ด้วยตัวเองทั้งหมด อาจเนื่องจาก ขาดความรู้และประสบการณ์พวกเขามีความต้องการ แต่ไม่รู้จะแสดงออกได้อย่างไร เพื่อให้ตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้

ดังนั้น ผู้ก่อตั้งกลุ่ม จึงเสนอแนวทางเสนอตัวเข้ามาเป็น ผู้ชี้ช่องทางให้กลุ่มได้เดินไปตามวิถีทางที่ควรจะเป็น และไม่เคยทอดทิ้งกลุ่ม เมื่อกลุ่มใดมีปัญหาหรืออุปสรรค ก็จะคอยช่วยแก้ไขในทุกปัญหาด้วยความเต็มใจ เสียสละ อดทน การดูแลทุกกลุ่มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าวันเวลาจะผ่านไปกี่ปีก็ตาม เนื่องจาก เป็นการเน้นที่กระบวนการเรียนรู้โดยตัวกลุ่มเอง เน้นการใช้หลักธรรมเป็นสื่อสอน ให้มีสติในการคิดการตัดสินใจ ซึ่งแตกต่างจากการจัดตั้งกลุ่มโดยหน่วยงานราชการ หรือเอกชนบางกลุ่ม ที่พอตั้งเสร็จแล้ว ก็ปล่อยให้ชาวบ้านดำเนินงานต่อไปเองเพียงลำพัง เมื่อเกิดปัญหาชาวบ้านก็มักจะหันหน้าไปพึ่งใคร ในที่สุดกลุ่มก็อยู่ไม่ได้ต้องล้มเลิกไปแม้กองทุน

หมู่บ้านละ ๑ ด้านบาทบางแห่งก็ประสบปัญหาทำนองนี้เช่นเดียวกัน เนื่องจากขาดการบริหารจัดการที่ดินนั่นเอง

๒.๕.๓ เปิดรับสมาชิกเป็น ๔ รุ่น

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่ตั้งขึ้นมานี้ สามารถเปิดรับสมาชิกไม่เกิน ๔ รุ่นเท่านั้น โดยใช้กฎระเบียบนี้ เหมือนกันทุกแห่ง ไม่ว่าจะตั้งอยู่ที่จังหวัดใดก็ตาม โดยกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่ตั้งขึ้นที่ตำบลโคกมน แห่งนี้ ได้ก่อตั้ง มาแล้ว ๓ รุ่น และรุ่นที่ ๔ ได้เปิดรับในปีพ.ศ. ๒๕๕๔ ทั้งนี้ พิจารณาจากความพร้อมในการดำเนินการ มีรายละเอียด ดังนี้

-พ.ศ. ๒๕๔๘เปิดรับสมัคร	รุ่นที่ ๑ จำนวนสมาชิก	๑๕๕	คน
-พ.ศ. ๒๕๔๙เปิดรับสมัคร	รุ่นที่ ๒ จำนวนสมาชิก	๓๕๘	คน
-พ.ศ. ๒๕๕๑ เปิดรับสมัคร	รุ่นที่ ๓ จำนวนสมาชิก	๒๖๑	คน
-พ.ศ. ๒๕๕๔ เปิดรับ	รุ่นที่ ๔ จำนวนสมาชิก	๔๒๖	คน

รวมจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๑๒๔๐ คน, เงินหมุนเวียน กว่า ๔ ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเกณฑ์ในการเปิดรับสมาชิกเพียง ๔ รุ่น (ปีละรุ่น) แล้วปิดรับนั้น เป็นแนวคิดต้นแบบมาจากกรูซูป ยอดแก้ว แต่ผู้ก่อตั้งกลุ่มนี้ ได้นำมาปรับเพื่อให้เหมาะสมกับแนวทางของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ คือ กลุ่มจะรับสมาชิกเพียงปีละ ๑ รุ่น ครบ ๔ ปี (๔ รุ่น) แล้วจะปิดรับสมัครอย่างถาวร ถ้าหากมีใครต้องการเข้าเป็นสมาชิกเพิ่ม ให้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมา แต่สำหรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ มีความแตกต่างไปเล็กน้อย เนื่องจากมีข้อกำหนดเรื่องพื้นที่การรับสมาชิก หนึ่งกลุ่ม ต้องประกอบด้วยสมาชิกเฉพาะที่เป็นคนในหนึ่งหมู่บ้าน

ดังนั้น ถ้าครบ ๔ ปี แล้ว จะปิดรับสมัครสมาชิกชั่วคราวภายในหมู่บ้านนั้น ถ้าหากมีผู้ต้องการเป็นสมาชิกเพิ่มอีก ก็ไม่จำเป็นต้องตั้งกลุ่มขึ้นใหม่ ให้รอสักระยะหนึ่ง กลุ่มเดิมจะเปิดรับสมัครใหม่ สำหรับการแบ่งผลประโยชน์ทางการเงินให้แก่สมาชิกแต่ละรุ่นไม่เท่ากัน รุ่นแรกจะได้มาก รุ่นที่ ๒ และ ๓ จะได้ลดหลั่นกันไป ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้คนสนใจกระตือรือร้นที่จะออมเงิน และเห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น ยิ่งออมเงินเร็ว ผลตอบแทนกลับคืนก็มากขึ้นตามไปด้วย หลังจากปิดรับสมัครช่วงหนึ่งแล้ว จะเปิดรับรุ่นที่ ๓ ใหม่ ขยับฐานะรุ่นที่ ๒ ให้เทียบเป็นรุ่นที่ ๑ มีสิทธิต่างๆ เท่าเทียมกันกับรุ่นที่ ๑ เดิมทุกประการ รุ่นที่ ๒รุ่นที่ ๓ และรุ่นที่ ๔ ก็จะได้รับการขยับฐานะสมาชิก^{๓๓}

^{๓๓}สัมภาษณ์ ธนภรณ์ โภคะ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๕กันยายน ๒๕๕๓.

๒.๕.๔ เรียก“ดอกเบี้ย” เป็น “ค่าบำรุง”

ส่วนสาเหตุที่ไม่ใช้คำเรียกผลตอบแทน จากการกู้ยืมว่า “ดอกเบี้ย” เนื่องจาก ไม่ต้องการให้สมาชิก มีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องของการทำธุรกิจ เพื่อแสวงหากำไร จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดความโลภ จึงต้องการให้ใช้คำที่ฟังดูนุ่มนวล สร้างบรรยากาศและทัศนคติที่ดี ให้แก่กลุ่ม อีกประการหนึ่ง ผลตอบแทนจากการกู้ยืมนี้ไม่ได้สูญหายไปไหน แต่หมุนเวียนกลับมาเพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกภายในกลุ่ม เงินครึ่งหนึ่งเป็นเงินปันผล เงินอีกครึ่งหนึ่ง ก็จะสมทบเข้ากองทุนสวัสดิการของกลุ่ม ซึ่งจะมีส่วนสนับสนุนทำให้กลุ่มเติบโตขึ้นอย่างเข้มแข็ง

ดังนั้น จึงใช้คำเรียกที่เหมาะสมว่า “ค่าบำรุง” โดยอัตราค่าบำรุงของกลุ่มจะคิดพิเศษ โดยกำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่เกินร้อยละ ๒ ต่อเดือน (ลดตามเงินต้น) หมายความว่า ถ้าผู้กู้ ๑๐,๐๐๐ บาท ต้องส่งเงินต้นคืนเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท รวมกับค่าบำรุง ๒๐๐ บาท (คิดร้อยละ ๒ ของเงินต้น ๑๐,๐๐๐ บาท) เดือนที่ ๒ ส่งเงินต้นคืน ๑,๐๐๐ บาท รวมกับค่าบำรุง ๑๘๐ บาท (คิดร้อยละ ๒ ของเงินต้นที่เหลือ ๘,๐๐๐ บาท)

๒.๕.๕. ใช้สังคมควบคุมพฤติกรรมของสมาชิก

เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มจะสะสมทรัพย์ เป็นประชาชนในหมู่บ้าน มีความรู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดี และมีความผูกพันเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน กรณีที่กู้เงินไปแล้ว หากไม่นำมาชำระคืนภายในเวลาที่กำหนด ก็จะถูกสังคมเป็นผู้พิพากษาพฤติกรรมของบุคคลในชุมชนเอง แม้จะมีบทลงโทษเป็นทางการด้วยการเสียดำปรับ หรือระงับการให้กู้ครั้งต่อไปแล้ว จะอย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง “กฎก็คือ กฎ” ไม่มีอำนาจบีบบังคับให้คนทำตามอย่างได้ แต่ใช้วิธีการปฏิบัติด้วยการขึ้นป้าย เขียนชื่อ – นามสกุล ของผู้เพิกเฉยต่อการชำระหนี้ ติดไว้ ณ สถานที่ทำการของกลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณศาลากลางบ้านหรือศาลาวัด ให้ผู้คนที่หมู่บ้าน ได้เห็นกันทั่วสร้างความอับอาย ให้แก่ผู้ถูกระบุชื่อหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างมาก ญาติของผู้หนี้ที่มีนามสกุลเดียวกัน มักจะทนไม่ได้ที่ถูกสังคมนิทาว่าร้ายขึ้นป้ายประจาน พวกเขาหรือผู้กู้เองจะรีบนำเงินมาชำระคืน เพื่อให้ปลดป้ายออกโดยเร็วที่สุด ถ้าไม่เช่นนั้นเขาจะไม่สามารถอยู่มองหน้าใครในหมู่บ้านได้อีกต่อไป จะต้องย้ายไปอยู่ที่อื่น จึงทำให้เกิดปัญหาบ้านนี้สูญของกลุ่มจะขึ้นไม่บ่อยนัก สังคมจะเป็นผู้ติดตามทวงถามหนี้เองอย่างมีประสิทธิภาพ ถือว่าการควบคุมโดยสังคมใช้ได้ผลดี และแน่นอนกว่าการควบคุมโดยใช้กฎระเบียบ

๒.๖ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อกลุ่มลัทธิจะสะสมทรัพย์

ในระดับสังคม พระพุทธศาสนาก็มองรับความสำคัญของการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจว่าเป็นรากฐานสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดความสงบสุขแก่สังคม มิติทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่ไปกับมิติทางศีลธรรม เพราะศีลธรรมจะดีได้ต้องอาศัยการถือคุณหนุ่่นการจัดการทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพด้วย^{๔๔}

อภิชัย พันธเสน ได้กล่าวถึงเศรษฐศาสตร์กับหลักพุทธธรรมไว้ว่า มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพราะการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ของประชาชน ดังต่อไปนี้

๑) หลักการพึ่งตนเอง หรืออัตตา หิอัตตโน นาโถ เป็นหลักการเน้นความสามารถพึ่งพาตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเอาเปรียบจากอำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน

๒) หลักการไม่ประมาท คือ อัปมาทะ พุทธิกรรมไม่ละโมภ ไม่ประมาท นั่นคือการดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจจะต้องละเว้นการเกิดความเสี่ยง

๓) หลักการอหิงสาธรรม คือ เมตตา กรุณา เป็นหลักการการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ปราศจากการข่มเหง เบียดเบียน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนในระยะสั้น

๔) หลักการเลี้ยงชีพโดยชอบหรือสัมมาอาชีวะ เป็นหลักการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นผลดีเกื้อกูลต่อความเป็นมนุษย์ จดเว้นการผลิต การบริโภคที่ไม่เป็นผลดีต่อมนุษย์

๕) หลักการไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

๖) หลักการละความโลภ

๗) หลักการความซื่อสัตย์ สุจริต และความเกรงกลัว ละอายต่อบาปเป็นหลักการดำเนินชีวิตด้วยเจตนาอันเป็นกุศล เจตนาอันเป็นกุศลย่อมสร้างความเชื่อมั่น และไว้วางใจกัน ซึ่งประโยชน์ในการลดค่าใช้จ่ายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกตีกา^{๔๕}

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน “พระสงฆ์” นับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณซึ่งนับถือพระพุทธศาสนา เนื่องจากว่าศาสนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก เพราะมนุษย์เรามีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหของตน และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เมื่อศาสนา พัฒนามาเป็นสถาบันทางสังคมศาสนา ยิ่งผูกพันกับมนุษย์มากขึ้น ในฐานะที่ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน แต่สถาบันศาสนา จะได้รับการยอมรับจากมนุษย์

^{๔๔}บุรณเชน สุขคุ้ม, “พุทธธรรมกับสังคมบริโภคนิยม”, สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^{๔๕}อภิชัย พันธเสน, *พุทธเศรษฐศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๓-๒๕.

มากหรือน้อยนั้น อยู่ที่ว่า ศาสนาสามารถจะตอบสนองความต้องการส่วนตัวของมนุษย์ ในการแก้ปัญหาตนและสังคม การที่ศาสนาใดๆ จะดำรงอยู่หรือสูญหายไป ขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ศาสนานั้นๆ มีต่อสังคมเป็นสำคัญ^{๒๐}

ด้วยเหตุนี้เอง เมื่อเรากล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาแล้ว จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นว่า มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมศรัทธาของประชาชนผู้นับถือและเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ประการต่อมา พระพุทธศาสนาเป็นเหมือนรากเหง้าแห่งความเป็นชาติ อีกทั้งเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมของประเทศไทย ทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรม^{๒๑} ส่วนเหตุปัจจัยที่ทำให้พระสงฆ์ต้องมีการพัฒนาบทบาทขององค์กร เพื่อความเหมาะสมในสังคมนั้น แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

(๑) สถานการณ์ภายนอกองค์กรสงฆ์ ได้แก่ พระสงฆ์มีการเปลี่ยนแปลงบทบาท เนื่องจากชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการสื่อสาร มวลชน ค่านิยมด้านความเชื่อดั้งเดิม รวมไปถึงการแทรกแซงของภาครัฐ นักการเมือง นักธุรกิจเอกชน

(๒) สถานการณ์ภายในองค์กรสงฆ์ ได้แก่ องค์กรของพระสงฆ์มีการเปลี่ยนแปลงบทบาท เนื่องจากสาเหตุภายในองค์กรเอง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของพระสงฆ์ กฎหมายคณะสงฆ์ การประชุมพระสังฆาธิการ และทัศนคติของพระสงฆ์ที่ได้รับการกล่อมเกลามายาวนาน^{๒๒}

บทบาทของพระสงฆ์ นับตั้งแต่ในอดีต มีความผูกพันกับชาวบ้าน จึงถือเป็นแบบอย่างของความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างพระพุทธศาสนากับสังคมมาโดยตลอด ว่าต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทุกด้าน พอสรุปบทบาทของพระสงฆ์และวัด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสถานศึกษาสำหรับชาวบ้านๆ ส่งบุตรหลานมาอยู่รับใช้พระสงฆ์เพื่อรับการฝึกอบรมทางศีลธรรม และเล่าเรียนวิชาการต่างๆตามที่สอนในสมัยนั้น รวมทั้งเป็นศูนย์รวมของเยาวชนด้วย

(๒) เป็นสถานที่สงเคราะห์บุตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยเล่าเรียน

^{๒๐} อภิชาติ พันธเสน, ความหวังทางออกและทางเลือกใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์ บুকเซ็นเตอร์, ๒๕๓๕), หน้า ๒๐๔.

^{๒๑} คณิศร์ จันทบุตร, สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย, (อุบลราชธานี : วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, ๒๕๓๐), หน้า ๑๕.

^{๒๒} จรินทร์ ช่างสังข์, “บทบาทของพระสงฆ์ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๖).

- (๓) เป็นสถานพยาบาลผู้เจ็บป่วยตามภูมิรู้ของคนในสังคมในสมัยนั้น
- (๔) เป็นที่พักของคนเดินทาง
- (๕) เป็นสโมสรที่ชาวบ้านมาพบปะสังสรรค์
- (๖) เป็นสถานบันเทิงที่จัดงานเทศกาลต่างๆ
- (๗) เป็นที่ใกล้เคียงข้อพิพาท เป็นที่ปรึกษาแก้ปัญหาครอบครัว
- (๘) เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมที่รวบรวมศิลปกรรมต่างๆ
- (๙) เป็นคลังเก็บวัสดุของใช้ต่างๆ ซึ่งชาวบ้านจะได้ใช้ร่วมกัน
- (๑๐) เป็นศูนย์กลางบริหารหรือปกครอง
- (๑๑) เป็นที่ประกอบพิธีกรรมหรือให้บริการด้านพิธีกรรม

วัฒนา พัฒนพงศ์ ได้กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวไว้เช่นกันว่า อาจกล่าวได้ว่า องค์กระสงฆ์ และตัวของพระสงฆ์เอง เป็นกลไกขับเคลื่อนวิถีชีวิตของชาวพุทธ ให้เคลื่อนที่ไปอย่างมั่นคงแบบ พุทธ ขณะเดียวกันกระแสทางสังคม บ้านเมือง เหตุการณ์ต่าง ๆ ก็มีส่วนกำหนดบทบาทให้พระสงฆ์ ต้องพัฒนา และปรับกลยุทธ์ในการสั่งสอน และอบรมประชาชนทุกกลุ่มอย่างฉลาด และเป็น ปัจจุบัน คือ ทนต่อเหตุการณ์ที่เคลื่อนไหวในสังคม เพื่อปรับตัวให้ของตนให้กระชับขึ้นและ พระสงฆ์ จะต้องอาศัยศฤกษณ์เป็นอยู่ ขณะเดียวกัน ก็จำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทต่อชุมชน สังคม ด้วย เหตุผล ๓ ข้อ ได้แก่

- (๑) การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ต้องพึงพาปัจจัย ๔ จากพุทธศาสนิกชน
- (๒) สภาพและเหตุการณ์ในสังคมย่อมมีผลเกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญสมณธรรม
- (๓) โดยคุณธรรมมีเมตตาและกรุณา พระสงฆ์จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจาก

ความทุกข์^{๒๓}

ดังนั้น วัดและพระสงฆ์สามารถแสดงบทบาทเหล่านี้ได้ เนื่องจาก ชาวบ้านเข้าใจว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีความบริสุทธิ์เป็นผู้เสียสละ และที่สำคัญที่สุด คือ มีความรู้ดีกว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีสติปัญญา รอบรู้วิชาการต่าง ๆ เหนือชาวบ้านทั่วไป สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ชาวบ้านใน ปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นความสำคัญที่ใกล้ชิดและมั่นคงเสมอมา เมื่อสังคมเปลี่ยนไป บุคคลจากภายนอกเข้ามามีบทบาทต่อชุมชนในฐานะผู้ปกครอง พระสงฆ์จึงถูกลดบทบาทลงจาก ผู้นำในหลายๆ ด้าน เป็นเพียงผู้ประสานงานเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

^{๒๓} วัฒนา พัฒนพงศ์, พระสงฆ์กับบทบาททางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๔๖.

นอกจากนั้นแล้ว วัดและพระสงฆ์จึงถูกลดบทบาทที่มีต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาของชาวบ้านลดลงมากมาย ด้วยปัจจัยอีก ๒ ข้อ คือ

(๑) พระสงฆ์ไม่พยายามปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไม่พยายามประยุกต์ความเจริญต่าง ๆ มาเสริมบทบาทของตัวเองขึ้นมา

(๒) การสูญเสียผู้นำทางปัญญาของพระสงฆ์ เนื่องจากพระสงฆ์ไม่ศึกษาหาความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน ที่เคยแนบแน่นก็เริ่มห่างกันออกไป^{๒๔}

ส่วนเหตุผล ซึ่งจำเป็นต้องกล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งท่านไปเผยแผ่พุทธธรรมนั้น ก็เนื่องจากว่า ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัย ต้องการชี้ให้เห็นว่า ความเป็นมาและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นั้น มีแรงผลักดันในการขับเคลื่อน มาจากพระสงฆ์เป็นต้นคิด เป็นผู้คอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด จึงต้องโยงให้เห็นถึงบทบาท และความสำคัญของพระสงฆ์และหลักธรรมที่ท่านนำไปประยุกต์ใช้จัดตั้งกลุ่มนี้ขึ้นมา หากขาดบุคลากรสำคัญ คือพระสงฆ์แล้ว ส่วนใหญ่การบริหารจัดการของกลุ่มที่ตั้งขึ้นมา มักจะประสบกับความล้มเหลว เนื่องจาก ไม่มีใครเกรงใจใคร กอปรโดยผลประโยชน์ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เข้าพวกพ้องและปิดกิจกรรมไปโดยปริยาย สมาชิกของกลุ่มได้รับความเสียหาย สูญเสียทรัพย์สินที่ร่วมกันลงทุน แม้จะไม่เกินรายละ ๑๒,๐๐๐ ต่อคนตลอดโครงการก็ตาม แต่ก็มีเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้น พระสงฆ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มนี้มาโดยตลอด แม้ว่าท่านจะไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเงินการทองก็ตาม แต่คอยให้คำปรึกษา ให้ข้อคิด ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงทำให้กลุ่มที่มีพระสงฆ์คอยกำกับ โดวันโตขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

๒.๗ การจัดตั้งกลุ่มและกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

การจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นั้น มี ๓ ขั้นตอนในการดำเนินการ คือ ก่อนการจัดตั้ง, การจัดตั้งกลุ่ม และภายหลังการจัดตั้งกลุ่ม มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๒.๗.๑ ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) ขั้นตอนที่ ๑ ก่อนการจัดตั้งศึกษาข้อมูล/ สถานการณ์ให้ข้อมูลกับผู้นำกลุ่ม และประชาชนทั่วไปให้ผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้ทราบการณและศึกษาดูงานนอกสถานที่

(๒) ขั้นตอนที่ ๒ การจัดตั้งกลุ่ม ประชุมประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกอย่างชัดเจน ให้ประชาชนลงมดีด้วยความสมัครใจ รับสมัครสมาชิกเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประชุมกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น กำหนดวันส่งสัจจะสะสมทรัพย์จัดทำ

^{๒๔} อภิชาติ พันธเสน, ความหวังทางออกและทางเลือกใหม่, หน้า ๒๐๕-๒๐๗.

เอกสาร ทะเบียน บัญชี สมุดสัจจะสะสมทรัพย์ข้อตกลงการฝากเงินกับธนาคาร กำหนดเป้าหมาย กิจกรรม

(๓) ขั้นตอนที่ ๓ ภายหลังการจัดตั้งกลุ่มเข้าร่วมประชุมทุกครั้งในวันส่งเงินสัจจะสะสมทรัพย์ของสมาชิก ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ และสมาชิกประชุม/ฝึกอบรม/นิเทศงานกลุ่มรายงานผลความก้าวหน้า เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ร่วมกับคณะกรรมการ/สมาชิก พัฒนากลุ่มให้ก้าวหน้า^{๒๕}

๒.๗.๒ เอกสารสำหรับการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ใบสมัครสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสมทรัพย์สมุดสัจจะสะสมทรัพย์ของสมาชิก บัญชีเงินสด-รับ-จ่ายสมุดบันทึกการประชุมบันทึกเงื่อนไขการฝาก หรือ ถอนเงิน จากธนาคารในกรณีที่มีการกู้เงินทะเบียนคุมเงินกู้ รายการผ่อนชำระเงินกู้ ทะเบียนรับเงินประจำแต่ละเดือน

๒.๗.๓ กิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

กิจกรรมที่เด่นๆ ของกลุ่มนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน ได้แก่

๑) กิจกรรมด้านธุรกิจกิจกรรมในด้านนี้ ประกอบไปด้วยศูนย์สาธิตการตลาด (ร้านค้าชุมชน) การรับช่วงการผลิต ผลิตภัณฑ์ระดับ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การกู้ยืมเงิน

๒) กิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชนกิจกรรมในด้านนี้ ประกอบไปด้วย บ้าน วัด โรงเรียน มีเงินทุนเพื่อให้สมาชิกกู้ยืม, ฌาปนกิจสงเคราะห์, ประกันสุขภาพเจ็บป่วยช่วยรักษา, ประกันชีวิต เสียชีวิต ช่วยเหลือกัน

๓) กิจกรรมด้านการพัฒนาสมาชิก กิจกรรมในด้านนี้ ประกอบไปด้วย สนับสนุนสมาชิก ให้สามารถเป็นผู้นำท้องถิ่นระดับต่างๆ สนับสนุนสมาชิกเข้ารับการอบรม/สัมมนาการร่วมจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน และตำบล การศึกษาดูงานการฝึกอบรมสัมมนาสมาชิก^{๒๖}

๒.๗.๔ แนวทางการดำเนินงานโดยทั่วไปของกลุ่ม

แนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นั้น มีทั้งหมด ๕ แนวทางด้วยกัน เช่น หลักธรรม การออมทรัพย์ วิธีคิดแบบจิตสำนึกร่วมของชุมชน มีสาระดังต่อไปนี้

^{๒๕} สัมภาษณ์ วรรณภา ทองสี. กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูพัชรคณาภิรักษ์ (ปัญญจรร จารูณโณ), ประธาน “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๕๑

แนวทางสำหรับปฏิบัติทั่วไป

(๑) ใช้หลักธรรมทางศาสนา ที่เน้นในเรื่องบุญการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสันโดษ เป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแนวทางการทำกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ไม่ให้ไปสู่ความโลภ โดยนำหลักธรรมดังกล่าว สอดแทรกไปกับการแนะนำเรื่องการจัดการกองทุน

(๒) พัฒนากิจกรรมออมทรัพย์ ให้เกิดเป็นผลประโยชน์ร่วมของชุมชนเพื่อสร้างแรงจูงใจของคนในชุมชน ให้ร่วมมือพึ่งพาซึ่งกันและกัน แทนการแก่งแย่งหรือชิงดีชิงเด่นแบบตัวใครตัวมัน

(๓) ใช้วิธีคิด “จิตสำนึกร่วมชุมชน” ทดแทนวิธีคิดแบบปัจเจก โดยอาศัยระบบการบริหาร การจัดการสวัสดิการการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของสมาชิก การใช้กลไกของชุมชนในการตรวจสอบ เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมภายในชุมชน

(๔) อาศัยระบบการจัดการที่โปร่งใสมีระบบบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้อีกทั้งคณะกรรมการรวมไปถึงที่ปรึกษา

(๕) การบริหารมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของสังคมและชุมชน เช่น การให้เงินกู้ การระดมเงินฝากที่ละเล็กทีละน้อย การจัดการเรื่องปันผลสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของชาวบ้าน

(๖) พึ่งพาพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้นำคนสำคัญที่ชาวบ้านศรัทธาเชื่อมั่นไป จนถึงคณะกรรมการที่มาดูแลเรื่องกองทุน ได้คัดเลือกด้วยหลักเกณฑ์ด้านคุณธรรม

(๗) ใช้สถานที่สาธารณะของชุมชน คือ วัด อันเป็นที่ๆ ชาวบ้านมีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากไปจัดการที่บ้านใครหรือหน่วยงานใด ความรู้สึกในการเป็นเจ้าของหรือการเข้าถึงคงจะไม่เหมาะสมเท่าวัด

(๘) สร้างเงื่อนไขให้ผู้คนมาพบปะแลกเปลี่ยนทุกข์สุขกันอยู่เสมอ ด้วยการต้องมาออมทุกเดือน

(๙) ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารทั้งการตั้งคณะกรรมการ การตัดสินใจวางกฎเกณฑ์ของกองทุน การติดตามประเมินผล ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น^{๒๗}

เมื่อก้าวถึงประวัติความเป็นมา โครงสร้างและวิธีการบริหารงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในภาพรวม คือ ไม่ว่ากลุ่มนี้จะจัดตั้งอยู่ในจังหวัดใดของประเทศไทยก็ตามก็ยังคงมีหลักการแนวทาง วิธีดำเนินงาน เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างกันมากนักในสาระสำคัญของการ

^{๒๗} วรรณวี ลิมธรรมรงค์, “เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด”, หน้า ๘๕ – ๘๖.

จัดตั้ง ส่วนเรื่องข้อปลีกย่อยเล็กๆ น้อยๆ แต่ละกลุ่มก็จะปรับประยุกต์ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ซึ่งกลุ่มสมาชิกอาศัยอยู่ มีสาระโดยสรุป ดังต่อไปนี้

คำว่า “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์” หมายถึง กลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเป็นระเบียบ มีกติกา มีข้อบังคับเฉพาะกลุ่ม โดยมีพระสงฆ์รูปแรกเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง คือ พระสุบิน ปณีโต และกลุ่มนี้ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่จังหวัดตราด และหลังจากนั้นต่อมา เมื่อมีประชาชนในหลายจังหวัดให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น จึงได้ขยายเครือข่าย ไปยังจังหวัดต่างๆ ในแต่ละภาคของประเทศไทย

ในเบื้องต้น เป็นที่ทราบแล้วว่า พระสงฆ์เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างยิ่ง ในการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มนี้ เนื่องจาก เป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพศรัทธา และเป็นที่พึ่งได้ทุกเมื่อ หากมีปัญหาใดๆ ท่านก็จะให้คำปรึกษาแก่กลุ่ม อีกทั้งคอยให้กำลังใจ คอยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะองค์กรใดก็ตาม หากมีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาทำงานร่วมกันแล้ว ย่อมประสบปัญหารอบด้าน แม้บางครั้งก็หนักเช่นกัน เพราะทัศนคติไม่ตรงกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ในที่สุดก็เข้าใจซึ่งกันและกัน ด้วยการมีสัจจะ ความจริงใจต่อกันนั่นเอง เป็นทุนหลักในจิตใจของสมาชิกแต่ละคน

“กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์” นี้ มีทั้งข้อดี และข้อที่ควรปรับปรุง คือ เป็นการออมทรัพย์ของสมาชิก โดยเริ่มจากเงินเพียง ๑๐ บาท/เดือน ก็สามารถฝากออมไว้ได้ อีกทั้ง สามารถจะถอนหุ้นหรือทุนเดิมที่ฝากไว้ คืนเมื่อใดก็ได้ ไม่ผิด ระเบียบ

๒.๘ แนวคิดการบริหารเชิงพุทธของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

การบริหารเชิงพุทธจากหลักธรรมว่าด้วยพละ๔เป็นหลักธรรมที่สำคัญมากที่สุดแห่งการดำรงชีวิตเป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้ประพฤติผู้ปฏิบัติประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานอาชีพ ด้วยกันหมดทั้งสิ้นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนอาศัยแนวทางการบริหารเชิงพุทธธรรมพละ๔คือ ปัญญาพละวิริยพละอนวัชชพละและสังคหพละเป็นการสร้างปัจจัยแห่งความสำเร็จให้ชีวิตไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคการทำความดีด้วยความสุจริตและความเป็นที่รักใคร่เมตตาย่อมเป็นพลังที่จะขับเคลื่อนให้เข้าสู่จุดหมายและความสำเร็จได้แก่

๒.๘.๑ ปัญญาพละ กำลังแห่งความรู้

ปัญญาพละกำลังแห่งความรู้ทั่ว รู้ชัดแจ้งแทงตลอด มีปัญญาพิจารณาเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง หมายถึงกำลังแห่งความรู้และที่เราเรียกว่ากำลังหรือพลังเพราะจะต้องมีการสะสมพลังด้านความรู้สะสมความคิดสะสมประสบการณ์ในการปฏิบัติผู้ที่มีพลังความรู้คือผู้ที่เจริญสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการบริหารเชิงพุทธด้วยหลักปัญญาพลการศึกษาทุกอย่างก็เพียงให้ถึงขั้นสูงสุดดังพุทธพจน์ที่ว่า “ปัญญาโลกสุมิปะชโชโต” ปัญญาเป็นแสงสว่างแห่งโลกพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักการศึกษาเพื่อให้เกิดปัญญาซึ่งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนนำไปประยุกต์ใช้ มีอยู่ ๓ อย่าง^{๒๘} คือ

๑) สุตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฟังการอ่านการได้ยิน

๒) จินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการคิดตามเหตุตามผล

๓) กาวานมยปัญญา เป็นปัญญาที่เกิดจากการปฏิบัติเจริญสติเจริญภาวนาด้วยความสงบสุข

เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในอันที่จะปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิตให้อยู่ดีมีสุข เป็นคนมีเหตุผลเคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ซึ่งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้มีการประชุมกันเพื่อนำเสนอและชี้แจงเกี่ยวกับผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสัจจะทุกวันเสาร์แรกของเดือนทุกเดือน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และในทุกวันธรรมสวนะจะมีการฝึกอบรมกรรมฐานให้กับสมาชิกกลุ่มสัจจะ เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาจิตใจของตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน มีความเข้มแข็งและอดทน มีชีวิตที่เรียบง่ายรู้จักความพอดี ดำรงตนอยู่ในศีลในธรรมมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีพลังจิตใจที่เข้มแข็งและอดทน มีความขยันหมั่นเพียรเอาใจใส่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย จนประสบผลสำเร็จสูงสุดในการดำเนินงาน กล่าวคือการบริหารจัดการ

๑) สุตมยปัญญานี้ปัญญาที่เกิดจากการฟังการอ่านการได้ยิน สุตมยปัญญา หมายถึง ปัญญาที่เกิดจากการฟัง การฟังเป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ในสมัยโบราณ การศึกษาหาความรู้ต้องใช้การฟังอย่างเดียว แล้วจดจำเอาคนที่ฟังมากย่อมรู้มาก จะได้ชื่อว่าเป็น “พหูสูต” บ่อเกิดความรู้ในปัจจุบันคือการอ่านและการฟัง ซึ่งมีข้อปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนี้

(๑) มีความสนใจก่อนการอ่าน การฟัง

(๒) ในขณะที่อ่าน หรือ ฟังต้องมีความตั้งใจ จดจ่อ ไม่วอกแวก ไม่ฟังซำ

(๓) จับใจความให้ได้ ทำบันทึก ทบทวนพิจารณา ให้เห็นความจริงสามารถวิจารณ์เรื่องนั้นได้

^{๒๘} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๕๔-๖๑.

สมาชิกกลุ่มสัจจะได้อ่านเรื่อง ประวัติความเป็นมา และผลประโยชน์ที่จะได้รับจาก กิจกรรมสะสมทรัพย์ ตลอดจนระเบียบในการปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการองค์กรให้ เจริญก้าวหน้า สามารถพัฒนาตนเองและขยายงานให้กว้างออกไปได้มากยิ่งขึ้น พร้อมกับศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และรับฟังข่าวสาร เหตุการณ์ประจำวันจากเสียงตามสายที่จัดเป็นประจำใน ชุมชน การอ่านหนังสือพิมพ์โดยจัดที่สำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ไว้ที่ศาลาการเปรียญ เพื่อให้สมาชิก กลุ่มสัจจะและญาติโยมที่มาทำบุญ ปฏิบัติธรรมรักษาศีลที่วัดได้อ่าน ตลอดจนติดตามข่าวความ เคลื่อนไหวของสังคมและการเมืองตามความสนใจ ทั้งนี้โดยมีพระสงฆ์ที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้ความ ช่วยเหลือ และเสนอแนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการ บริหารจัดการองค์กรร่วมกัน

๒) จินตามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากความคิด ไม่ใช่ความคิดฟุ้งซ่านความฝัน เลื่อนลอย แต่เป็นความคิดจัดระบบข้อมูล ข้อมูลนี้ ได้มาจากการอ่านการฟังนั่นเอง วิธีจัดระบบ ข้อมูลมีดังนี้

- (๑) การจัดโดยปริมาณ คือ มากน้อย จำนวน ขนาด
- (๒) การจัดโดยคุณภาพ คือ จัดเป็นหมวด หมู่ เยี่ยม ดีมาก น้อย ปานกลาง
- (๓) การจัดโดยเวลา คือ ยุค สมัย ศตวรรษ ทศวรรษ
- (๔) การจัดโดยสถานที่ คือ ทวีป ภูมิภาค ประเทศ จังหวัด เมือง
- (๕) การจัดตามความสัมพันธ์คือ ความสัมพันธ์ในสังคม
- (๖) การจัดตามเหตุผลคือ การคิดวิเคราะห์เหตุและผลที่เกิดขึ้น การแก้ปัญหา

๓) ภาวนามยปัญญา หมายถึง ปัญญาที่เกิดจากการปฏิบัติเจริญภาวนา การอบรม เป็น ปัญญาที่เกิดจากการปฏิบัติเจริญสติเจริญภาวนาอบรม ปัญญาที่เกิดจากการคิดตามเหตุตามผลสิ่งที่ นิกรู้ขึ้นในใจ; ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจ ก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป เช่น เครื่องบินเกิดขึ้น ได้เพราะความคิดของมนุษย์; สติปัญญาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องและสมควร เช่น คน ทำลายของสาธารณะเป็นพวกไม่มีความคิด

เมื่อได้ศึกษาหลักธรรมนี้แล้ว กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร จัดการองค์กร โดยการมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่สมาชิกตามความถนัดและความสามารถของ แต่ละบุคคล เพื่อได้รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง และมีการประชุมและนำเสนอผลการดำเนินงาน ทุกวันเสาร์แรกของเดือน ทั้งนี้เพื่อชี้แจงผลการทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ให้เพื่อนสมาชิกได้รับรู้ร่วมกัน เพื่อช่วยกันคิดวิเคราะห์เหตุและผลที่เกิดขึ้น จากนั้นก็ช่วยกันคิด แก้ปัญหาให้สำเร็จอย่างมีเหตุมีผล และช่วยกันปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจนเป็นที่ น่าพอใจ จนประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม

เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีความอยู่ดีมีสุข นอกจากจะส่งเสริมให้เป็นผู้มีความรู้ ทั้งในหน้าที่การงาน ตลอดจนรู้ทันเหตุการณ์ในปัจจุบันมีความรับผิดชอบคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นแล้ว การปฏิบัติเจริญสติเจริญภาวนาอบรมคุณธรรม จริยธรรมถือเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีศีลธรรม ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ดังนั้นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนโดยการนำของ เจ้าอาวาสวัดโคกมน จึงจัดกิจกรรมอบรมธรรมะ เพื่อเจริญสติปัญญา เป็นผู้มืคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยจัดกิจกรรมเป็นประจำ ในวันสำคัญแห่งชาติและวันสำคัญทางศาสนา เพื่อให้สมาชิกและประชาชนทั่วไปในตำบลโคกมนและชุมชนใกล้เคียงได้ปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่องด้วยความวิริยะอุตสาหะ

๒.๘.๒ วิริยพละ คือ กำลังความเพียร

วิริยพละ หมายถึงความขยันหมั่นเพียรไม่เกียจคร้านในหน้าที่การงานเช่นข้อคิดจากพระมหาชนกที่สอนว่าเกิดเป็นคนต้องอดทนเพียรพยายามเรื่อยไปจนกว่าจะไปถึงจุดหมายปลายทางแต่ความเพียรพยายามนั้นต้องเป็นความเพียรพยายามในทางที่ดีเท่านั้นเรียกว่าความเพียรพยายามชอบได้แก่การเพียรระวัง ไม่ให้ความชั่วเกิดและเพียรสร้างคุณความดีและเพียรพยายามรักษาความดีที่เกิดขึ้นไว้ไม่ให้เสื่อมทั้งหมดที่กล่าวมาเรียกว่าการเพียรพยายามในทางธรรมส่วนการเพียรพยายามในทางโลกได้แก่การเพียรพยายามประกอบอาชีพโดยตั้งจุดหมายของชีวิตเอาไว้และเพียรพยายามที่จะทำให้สำเร็จเป็นการตั้งเป้าหมายบนความต้องการและเดินทางไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งใจไว้การนำพระธรรมคำสอนในหัวข้อวิริยพละเป็นการนำข้อที่ควรแก้ไขในทางอกุศลและข้อที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องที่เป็นกุศลอย่างพากเพียรพยายามด้วยสัจจวิริยะและอสังขาริกวิริยะจึงเป็นความเพียรที่สามารถทำให้เราพ้นจากทุกข์และแก้ได้ซึ่งปัญหาดังที่พระพุทธองค์ตรัสสอนว่า“วิริเยน ทุกขมจเจติ” คนละถ่วงทุกข์ได้เพราะความเพียรแนวทางการบริหารเชิงพุทธด้วยหลักวิริยพละของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน โดยใช้หลักธรรมดังต่อไปนี้ ดังนี้

๑) **สัจจขาริกวิริยะ**ความขยันที่ต้องมีคนอื่นปลุกใจหรือมีสถานการณ์บีบบังคับถ้าไม่มีคนปลุกหรือบีบบังคับบางคนก็หมดกำลังใจและไม่ยอมทำอะไรต่อไปจิตที่ถูกชักจูงให้ทำหมายความถึง จิตดวงนี้ลำพังตนเองแล้วกำลังไม่แรงพอที่จะตัดสินใจทำเองได้ต้องถูกชักจูงจากคนอื่นก่อนจึงสามารถทำได้ความสำเร็จในการบริหารงานคือความสำเร็จในการทำให้ทรัพยากรบุคคลสามารถเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลแต่การที่จะให้บุคคลในองค์กรทำงานสู่เป้าหมายจะต้องมีแรงกระตุ้นหรือแรงปลุกด้วยการชักจูงด้วยการสร้างแรงจูงใจ

๒) **อสังขาริกวิริยะ** ความขยันที่เกิดจากการปลุกใจตัวเองแม้คนอื่นจะหมดกำลังใจ ล้มเลิกการทำงานไปแล้วแต่คนที่ปลุกใจตัวเองจะลุกขึ้นสู้ต่อไปในฐานะที่ผู้นำคนอื่นๆ นักบริหาร ต้องมีอสังขาริกวิริยะคือไม่ยอมแพ้ง่ายๆเมื่อเผชิญอุปสรรค เขาต้องปลุกระดมคนอื่นให้ทำงานต่อไปถ้าหัวขบวนยอมแพ้เสียคนเดียวองค์กรทั้งหมดก็สิ้นฤทธิ์ เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเกิดพลังความเพียรจากภายในเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดจากผู้อื่นได้เป็นพลังปรารถนาอันแรงกล้าเป็นจิตใจที่มุ่งมั่นที่เรียกว่าเป็นแรงปลุกจากภายในในส่วนของบุคคล แรงที่ทรงพลังอย่างมหาศาลคือแรงกระตุ้นที่เกิดจากภายในตัวเองจินตนาการแนวโน้มนวัตกรรมวิธีปฏิบัติงานอันเป็นไปโดยธรรมชาติของบุคคลที่มีแรงผลักดันแรงอัดคนจะมีความอดทนความมุ่งมั่นไม่เท่ากันซึ่งที่กล่าวขึ้นมาทั้งหมดคือแรงกระตุ้นจากความปรารถนาของจิตใต้สำนึกเป็นแรงกระตุ้นจากภายในส่วนลึกเป็นแรงขับเคลื่อน เราจะเห็นว่าผู้นำในโลกนี้มีแรงกระตุ้นจากส่วนลึกภายในเป็นแรงปรารถนาอันแรงกล้าวิริยะในการบริหารวิริยะหรือความขยัน มี ๒ ประเภท

๓) **อิทธิบาท ๔** สูตรสำเร็จแห่งการทำงาน

อิทธิบาทซึ่งจำแนกไว้เป็น ๔ ประการ^{๒๙} กล่าวคือ

- (๑) ฉันทะความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
- (๒) จิตตะความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
- (๓) วิริยะความพากเพียรในสิ่งนั้น
- (๔) วิมังสาความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนนำไปประยุกต์ใช้นั้นหลักอิทธิบาท ๔ บันไดธรรมสู่ความสำเร็จ

อิทธิบาท แปลว่าบาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรมเครื่องให้ลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใดต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่าอิทธิบาท ซึ่งจำแนกไว้เป็นธรรม ๔ อย่างนี้^{๓๐} ย่อมเกี่ยวเนื่องกันและมีหน้าที่เฉพาะของตน ฉันทะคือความพอใจ ในฐานะเป็นสิ่งที่ ตนถือว่า ดีที่สุด ที่มนุษย์เรา ควรจะได้ ข้อนี้เป็นกำลังใจ อันแรก ที่ทำให้เกิด คุณธรรม ข้อต่อไป ทุกข้อ

วิริยะ คือความพากเพียร หมายถึง การกระทำที่ติดต่อ ไม่ขาดตอน เป็นระยะยาว จนประสบความสำเร็จ คำนี้ มีความหมายของ ความกล้าหาญ เจื้อยอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง

^{๒๙} พระธรรมโกศาจารย์ (ประชฺร ฐมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๕๔-๖๑.

^{๓๐} สัมภาษณ์พระครูพัชรคณาภิรักษ์ (ปัญญธรรจารูมโณ), ประธานผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน, ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘.

จิตตะ หมายถึงความไม่ทอดทิ้ง สิ่งนั้นไปจากความรู้สึก ของตัว ทำสิ่งซึ่งเป็น วัตถุประสงค์ นั้นให้เด่นชัด อยู่ในใจเสมอคำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า สมาธิ อยู่ด้วยอย่างเต็มที่

วิมังสา หมายถึงความสอดส่องใน เหตุและผล แห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ให้ ลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า ปัญญา ไว้อย่างเต็มที่

เคล็ดลับวิปัสสนาบริหารอย่างมีสติ

(๑) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานตลอดจนป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

(๒) การเจริญวิปัสสนาช่วยประหยัดค่าอบรมซึ่งทำให้นักบริหารเข้าถึงปัญญาในระดับ ประสพการณ์

(๓) ลดความเป็นตัวคนทำให้รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในองค์กรมากขึ้น

(๔) เมื่อมีประสบการณ์กำหนดสติสามารถนำเอาไปใช้กับระหว่างการทำงานโดย กำหนดจิตตนเอง

(๕) คนที่เข้าถึงการมีสติเมื่อประสบปัญหาจะลุกขึ้นมาสู้ได้ทันสถานการณ์

๒.๘.๓ อนวัชชพละ กำลังสุจริต

ความหมายของอนวัชชพละแปลตามตัวว่าพลังจากการทำสิ่งไม่เป็นโทษถ้าเราแปล กลับอีกทีอนวัชชพละคือทำสิ่งที่บริสุทธิ์ที่สุจริตที่เป็นคุณคนเราถ้าทำอะไรที่บริสุทธิ์จะมีกำลังจะมี การกระทำที่ไม่มีโทษคือทำในสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมายไม่ผิดศีลธรรมไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรมอันดี งามของสังคมมีความสุจริตมีความหมายถึงนักบริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดย มีหลักความดีสอดคล้องสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันดังต่อไปนี้

๑) เบญจศีลหรือศีล๕ธรรมเพื่อป้องกันเหตุแห่งความขัดแย้งในเบื้องต้นหากพิจารณา ตั้งแต่ในระดับบุคคลลงไปจะพบว่าเบญจศีล นับเป็นเครื่องมือการประเมินในระดับบุคคลได้อย่าง เป็นสากลมากที่สุด กล่าวคือสังคมโลกโดยส่วนใหญ่ล้วนให้การยอมรับร่วมกันว่า การเป็นบุคคลที่ สมบูรณ์นั้นจะต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย ๕ ประการตามที่ปรากฏในศีลห้า (หรือเบญจศีล) ซึ่งหาก บุคคลขาดคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดไปแล้วก็จะก่อปัญหาแก่สังคมได้ เรียกคุณสมบัติของบุคคล ที่มีศีลธรรมว่าเป็นอารยชนหรือเป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม) อนึ่งโดยตัวบทของเบญจศีลและเบญจธรรม เองก็มีลักษณะที่เป็นเกณฑ์ที่ใช้ตรวจสอบกันเอง (recheck) (คือระหว่างเบญจศีลกับเบญจธรรมเอง) อยู่แล้ว^{๓๓}

^{๓๓}พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), ธรรมานุฉีวิต, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์การศาสนากรมการ ศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า๒๗-๒๘.

(๑) ปาณาติปาตาเวรมณีสิกขาปทสมาธิยามิเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตทั้งปวงการเว้นขาดจากการเบียดเบียนชีวิตคนและสัตว์คู่กับ การมีเมตตา

(๒) อทินนาทานาเวรมณีสิกขาปทสมาธิยามิเว้นจากการลักทรัพย์เอาสิ่งของที่เขาของไม่ได้ให้รวมถึงการเบียดบังน้อราษฎร์บังหลวง การเว้นขาดจากการลัก การเบียดบังหรือการฉกชิงสิ่งของที่เขามิได้ให้ คู่กับ การเลี้ยงชีพโดยสุจริต

(๓) กาเมสุมิจจาจาราเวรมณีสิกขาปทสมาธิยามิเว้นจากการประพฤติดิในกามทั้งหลายข้อนี้เพียงแต่คิดก็ผิดแล้ว การเว้นขาดจากการประพฤติดิในกาม การประทุษร้ายของรักของหวงของผู้อื่น คู่กับ การสำรวมในกาม

(๔) มุสาวาทาเวรมณีสิกขาปทสมาธิยามิเว้นจากการพูดเท็จคำหยาบหรือพูดสอดเสียดสีล่อลวง การเว้นขาดจากการใช้วาจาที่เป็นเท็จ คู่กับ การสำรวมในวาจา ให้พูดแต่ความจริง

(๕) สุราเมรยมชฺชปมาทฏฐานาเวรมณีสิกขาปทสมาธิยามิเว้นจากการดื่มน้ำเมาถึงเสพติดล่อลวง การเว้นขาดจากการดื่มสุรา เสพของมีนเมา คู่กับ การสำรวมในการดื่มน้ำเมา และให้มีสติระลึกรู้ตัวอยู่เสมอ

การประเมินบุคคลโดยใช้เบญจศีลนี้ถือว่ามีความสำคัญเพราะช่วยให้ทราบถึงอุปนิสัย พฤติกรรม ทักษะหรือแนวคิดพื้นฐานสำหรับใช้ดำรงชีวิตของผู้ถูกประเมินว่าเป็นอย่างไรได้ โดยในการประเมินผู้ประเมินสามารถสร้างเครื่องมือวัดที่ประยุกต์ขึ้นจากเบญจศีลได้โดยตรง (เช่น นำมาสร้างเป็นเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา การสร้างแบบสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถามในขั้นต้น) เพื่อให้ทราบข้อมูลของบุคคลผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการอื่นต่อไป ทั้งนี้ การประเมินอุปนิสัยและพฤติกรรมดังกล่าวนี้อาจมุ่งประเมินเพื่อการคัดเลือกเข้าศึกษา เพื่อเข้าทำงานหรือเพื่อการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

๒) สัปปริสัทธิธรรม๗ธรรมแห่งความเป็นคนดีเป็นธรรมของสัตว์นุษย์หรือธรรมของคนดีมี๗ประการ^{๓๒} ดังนี้

- (๑) ธีรมัญญตาความเป็นผู้รู้จักเหตุ
- (๒) อุตถัญญตาความเป็นผู้รู้จักผล
- (๓) อุตตัญญตาความเป็นผู้รู้จักตน
- (๔) มัตตัญญตาความเป็นผู้รู้จักประมาณ
- (๕) กาลัญญตาความเป็นผู้รู้จักกาล
- (๖) ปริสัณญตาความเป็นผู้รู้จักชุมชน

^{๓๒} อ่างแล้ว. หน้า ๔๖.

(๓) บุคคลัญญตาความเป็นผู้รู้จักบุคคล

๓) มรรคมืองค์๘แนวทางแห่งการดับทุกข์ “มัชฌิมาปฏิปทา” แปลว่าทางสายกลางเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตการทำงานที่ทุกอย่างต้องมีความสมดุล (Balance) ต้องมีการปรับให้ทุกอย่างสมดุลซึ่งกันและกันบนทางสายกลางหลักไตรสิกขาทางสายกลางที่ว่าด้วยศีลสมาธิปัญญา กล่าวคือหลักศีลในส่วนของมรรคมืองค์๘ประกอบด้วย

- (๑) สัมมาวาจาหมายถึงการเจรจาชอบ
- (๒) สัมมากัมมันตะหมายถึงการงานชอบ
- (๓) สัมมาอาชีวะหมายถึงเลี้ยงชีพชอบ
- (๔) สัมมาวายามะหมายถึงความเพียรชอบ

หลักสมาธิในส่วนของมรรคมืองค์๘ประกอบด้วย

- (๕) สัมมาสติหมายถึงมีสติระลึกรู้ชอบ
- ๖) สัมมาสมาธิหมายถึงตั้งใจชอบ

หลักปัญญาในส่วนของมรรคมืองค์๘ประกอบด้วย

- (๗) สัมมาทิฐิหมายถึงความเห็นชอบความเข้าใจถูกต้อง
- (๘) สัมมาสังกัปปะหมายถึงดำริชอบ (Right Intention)

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนนำหลักธรรมทุกข้อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาชีวิตของสมาชิกและความเจริญเติบโตขององค์กร เน้นหลักธรรมสัปปุริสธรรม๗ธรรมแห่งความเป็นคนดี

๒.๘.๔ สังคหะ กำลังมนุษย์สัมพันธ์

สังคหะ หมายถึงกำลังจากการสงเคราะห์การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในระดับบุคคลครอบครัวชุมชนและประเทศชาติในที่สุด เป็นข้อสำคัญยิ่งเช่นกันกำลังแห่งการสงเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์นี้เป็นเครื่องมือแสดงให้เห็นถึงความจริงที่ว่าพลังจากสังคมเป็นพลังที่สำคัญต่อความสำเร็จ ก่อเกิดจากความมีน้ำใจความน่าเชื่อถือที่สังคมมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันด้วยน้ำใสใจจริงซึ่งมีหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกันดังนี้

๑) พรหมวิหาร๔หลักธรรมของผู้ปกครองเป็นธรรมอันเป็นเครื่องอยู่ของพรหมเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ใหญ่ผู้ปกครองผู้นำผู้จัดการ

- (๑) เมตตาเป็นความรักใคร่เป็นความปรารถนาดีมีสุข
- (๒) กรุณาเป็นความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

- (๓) มุทิตาความมีจิตพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีความสุขด้วยความจริงใจ
- (๔) อุเบกขาความวางเฉยไม่ดีใจไม่เสียใจเมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติหมายถึงความวางใจเป็นกลางตั้งตนเป็นกลาง

๒) สังคหวัตถุ๔หลักธรรมแห่งการเสวยละเป็นหลักธรรมที่การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นประกอบ^{๓๓}ด้วย

(๑) ทานหมายถึงการให้น้ำใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทานคือการให้ทั้งสิ่งของและน้ำใจทานคือการให้วัตถุภายนอกเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ โดยต้องมีผู้รับโดยตรงทานมีสามอย่างคือวัตถุทานธรรมทานและอภัยทาน

(๒) ปิยวาจาหมายถึงการพูดถ้อยคำไพเราะอ่อนหวานไม่หยาบกระด้างปิยวาจาคือการพูดด้วยถ้อยคำที่ดีที่สร้างสรรค์ผูกใจได้มิตร

- (๓) อตถจริยาหมายถึงการทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
- (๔) สมานัตตาหมายถึงการวางตัวสม่ำเสมอการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นโดยการประพฤติโอบอ้อมอารีวิจิไพเราะสงเคราะห์ประชาวางตนเสมอด้วยดี

๓) บารมีธรรม ๑๐ กำลังใจทรงความดีบารมีหมายถึงกำลังใจหมายความว่าท่านทั้งหลายต้องมีกำลังใจทรงความดีทั้ง ๑๐ ประการไว้ในใจครบถ้วนทุกอย่างไม่บกพร่องคำว่าทรงความดีนี้ไม่ได้หมายความว่าจำได้ต้องทำได้ให้จิตทรงอารมณ์เป็นปกติบารมี ๑๐ ประการก็คือ

- (๑) ทานบารมีได้แก่การให้การเสวยละ
- (๒) ศีลบารมีคือการทรงศีลให้บริสุทธิ์รักษากายวาจา
- (๓) เนกขัมมบารมีคือการถือบวชความปลีกตัวปลีกใจจากกาม
- (๔) ปัญญาบารมีคือทรงปัญญารู้เท่าทันความรอบรู้ความหยั่งรู้เหตุผล
- (๕) วิริยบารมีคือมีความเพียรความแก่กล้าไม่เกรงกลัวอุปสรรค
- (๖) ขันติบารมีคือมีความอดทนความทนทานของจิตใจ
- (๗) สัจจบารมีคือมีความจริงคือพูดจริงทำจริงและจริงใจ
- (๘) อริยฐานบารมีคือมีความตั้งใจการตัดสินใจเด็ดเดี่ยว
- (๙) เมตตาบารมีคือมีจิตใจเมตตาปราณี
- (๑๐) อุเบกขาบารมีคือความวางใจสงบราบเรียบสม่ำเสมอเที่ยงธรรมและดำรงอยู่ในธรรมไม่ลำเอียงเพราะรักห่างเพราะชัง

^{๓๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๒๘๔.

๔) ทศพิธราชธรรมหรือธรรมของพระราชา ๑๐ ประการ^{๓๔} กล่าวคือ

(๑) ทานการให้ทรัพย์สินสิ่งของและธรรมเพื่อช่วยเหลือประชาชนรวมทั้งการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ

(๒) ศีลการสำรวมระวังรักษาพฤติกรรมทางกายและทางวาจาให้ถูกต้องเรียบร้อย
ดีงาม

(๓) บริจาคเสียสละความสุขสบายส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(๔) อาชวะความซื่อตรงคือความซื่อสัตย์สุจริตบอกความจริงแก่ประชาชนไม่อ้อ
ฉลุลอกกลวงไม่ทุจริตคอร์รัปชัน

(๕) มัททวะเป็นการปฏิบัติต่อคนอื่นด้วยความอ่อนโยนสุภาพเรียบร้อยไม่เย่อหยิ่ง
หลงตัวเองมัททวะเป็นความแข็งแรงแต่ไม่แข็งกระด้างและเป็นความอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ

(๖) ตบะคือความเพียรเพากิเลสตัณหาไม่หลงระเหิรไปกับคำสรรเสริญเยินยอและ
ความสำเร็จสำราญที่มาพร้อมกับอำนาจวาสนาจนลืมนึกปฏิบัติหน้าที่ให้บริบูรณ์

(๗) อักโกธะแปลว่าความไม่โกรธความหมายโดยตรงก็คือความเมตตาต่อคน
ทั่วไปไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของความโกรธไม่ใช้อำนาจบาตรใหญ่

(๘) อวิหิงสาแปลว่าความไม่เบียดเบียนหมายถึง ความกรุณาต่อคนทั่วไปไม่หา
เรื่องกดขี่ข่มเหงหรือลงอาญาแผ่นดินโดยปราศจากเหตุอันควร

(๙) ขันติคือความอดทนต่ออนิฏฐารมณ์คือสิ่งที่ไม่น่าปรารถนาหรือไม่น่าพอใจ
เมื่อต้องประสบสิ่งที่ไม่น่าปรารถนาหรือไม่น่าพอใจก็สามารถควบคุมกิริยาอาการให้นิ่งสงบอยู่ได้

(๑๐) อวิโรธนะหมายถึงการยึดมั่นในหลักการปกครองหลักนิติธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆโดยไม่ประพฤติดุปฏิบัติให้ผิดเพี้ยนไปจากหลักการเหล่านั้น

สรุปได้ว่า กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนใช้หลักธรรมเพื่อบริหารบุคลากร
บริหารงาน บริหารเงิน และบริหารกลุ่มของตนให้เจริญก้าวหน้า ด้วยหลักธรรมที่สำคัญ เป็นการ
สร้างพลังแห่งความดีพลังธรรมให้เกิดขึ้นสร้างปัจจัยแห่งความสำเร็จให้ชีวิตไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
การทำความดีด้วยความสุจริตและความเป็นที่รักใคร่เมตตาขอมเป็นพลังที่จะขับเคลื่อนให้เข้าสู่
จุดหมายและความสำเร็จของชุมชน อย่างยั่งยืน และถาวร เพราะสมาชิกมีคุณธรรม มีเงินใช้จ่าย เพื่อ
แก้ความอึดอัดได้บ้าง จึงถือว่า กลุ่มได้สร้างโอกาส สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างคุณธรรม ครอบงำ
ตลอดชีวิตของคนผู้นั้น ให้ทำความดี โดยมีเงินเป็นแรงจูงใจ และมีคุณธรรมคอยค้ำจุนชีวิต

^{๓๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนากรรมการ
ศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๒๓-๒๔.